

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 6 sierpnia 2019 r.

Poz. 1469

USTAWA

z dnia 4 lipca 2019 r.

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 4 dodaje się art. 4¹ w brzmieniu:

„Art. 4¹. Z uprawnienia przewidzianego w przepisach postępowania stronom i uczestnikom postępowania nie wolno czynić użytku niezgodnego z celem, dla którego je ustanowiono (nadużycie prawa procesowego).”;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. § 1. W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania niezastępowanym przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzory pouczeń, których udzielania na piśmie wymaga kodeks, mając na względzie konieczność zapewnienia komunikatywności przekazu.

§ 3. Wzory pouczeń, o których mowa w § 2, wraz z ich tłumaczeniami na języki obce najczęściej wykorzystywane w obrocie z zagranicą Minister Sprawiedliwości udostępnia na stronie internetowej urzędu go obsługującego.”;

3) w art. 6 w § 2 wyrazy „okoliczności faktyczne” zastępuje się wyrazem „fakty”;

4) po art. 9 dodaje się art. 9¹ w brzmieniu:

„Art. 9¹. § 1. Nie jest wymagane zezwolenie sądu na utrwalanie przez strony lub uczestników postępowania przebiegu posiedzeń i innych czynności sądowych, przy których są obecni, za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania uprzedzają sąd o zamiarze utrwalenia przebiegu posiedzenia lub innej czynności sądowej za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

§ 3. Sąd zakazuje stronie lub uczestnikowi postępowania utrwalenia przebiegu posiedzenia lub innej czynności sądowej za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk, jeżeli posiedzenie lub jego część odbywa się przy drzwiach zamkniętych lub sprzeciwia się temu względ na prawidłowość postępowania.”;

5) w art. 17 pkt 4² otrzymuje brzmienie:

„4²) o uchylenie, stwierdzenie nieważności albo o ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwał organów osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną;”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, ustawę z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych i ustawę z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych oraz uchyla się ustawę z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych.

- 6) w art. 18 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę sąd okręgowy może odmówić przyjęcia sprawy do rozpoznania i zwrócić ją sądowi rejonowemu, jeżeli uzna, że poważne wątpliwości nie zachodzą. Postanowienie zapada w składzie trzech sędziów i wymaga uzasadnienia. Ponowne przekazanie tej samej sprawy przez sąd rejonowy nie jest dopuszczalne.”;

- 7) w art. 25 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd może sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie.”;

- 8) w art. 31 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Przepisów niniejszego oddziału nie stosuje się w sprawach przeciwko konsumentom.”;

- 9) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. § 1. Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nie należytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania.

§ 2. Za miejsce wykonania umowy uważa się miejsce spełnienia świadczenia charakterystycznego dla umów danego rodzaju, w szczególności w przypadku:

- 1) sprzedaży rzeczy ruchomych – miejsce, do którego rzeczy te zgodnie z umową zostały lub miały zostać dostarczone;
- 2) świadczenia usług – miejsce, w którym usługi zgodnie z umową były lub miały być świadczone.

§ 3. W przypadku wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.”;

- 10) po art. 35 dodaje się art. 35¹ w brzmieniu:

„Art. 35¹. Powództwo o ochronę dóbr osobistych naruszonych przy wykorzystaniu środków masowego przekazu można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby powoda.”;

- 11) po art. 37¹ dodaje się art. 37² w brzmieniu:

„Art. 37². § 1. Powództwo o roszczenie wynikające z czynności bankowej przeciwko bankowi, innej jednostce organizacyjnej uprawnionej do wykonywania czynności bankowych lub ich następcom prawnym można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby powoda.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także do powództwa przeciwko bankowi hipotecznemu lub jego następcy prawnemu o roszczenie wynikające z czynności banku hipotecznego.”;

- 12) w art. 38:

- a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Powództwo o:

- 1) własność lub inne prawa rzeczowe na nieruchomości,
- 2) posiadanie nieruchomości,
- 3) roszczenia wynikające z art. 231 Kodeksu cywilnego,
- 4) roszczenia wynikające z art. 224–228 i art. 230 Kodeksu cywilnego, o ile są związane z nieruchomością

– wytacza się wyłącznie przed sąd miejsca położenia nieruchomości, przy czym jeżeli przedmiotem sporu jest służebność gruntowa, właściwość oznacza się według położenia nieruchomości obciążonej.”;

- b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sąd właściwy może na zgodny wniosek stron przekazać sprawę innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli przemawiają za tym względy celowości.”;

- 13) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. § 1. Jeżeli sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności, sąd nad nim przełożony wyznaczy inny sąd równorzędny.

§ 2. O wyznaczenie innego sądu równorzędnego występuje sąd właściwy.”;

14) po art. 44 dodaje się art. 44¹ i art. 44² w brzmieniu:

„Art. 44¹. § 1. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

§ 2. O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy.

Art. 44². Jeżeli stroną jest Skarb Państwa, a państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, jest sąd:

- 1) właściwy do rozpoznania sprawy – sąd ten z urzędu przedstawia akta sprawy sądowi nad nim przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym;
- 2) przełożony nad sądem właściwym do rozpoznania sprawy – sąd właściwy do rozpoznania sprawy z urzędu przedstawia akta sprawy temu sądowi przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przekazującym, mającemu siedzibę poza obszarem właściwości sądu przekazującego.”;

15) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. § 1. Jeżeli na podstawie przepisów kodeksu nie można w świetle okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo.

§ 2. O oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, występuje sąd, do którego wpłynął pozew.”;

16) w art. 47:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Postanowienia poza rozprawą wydaje sąd w składzie jednego sędziego.”,

b) po § 3 dodaje się § 3¹ i 3² w brzmieniu:

„§ 3¹. Zarządzenia wydaje przewodniczący.

§ 3². W sprawach rozpoznawanych w składzie jednego sędziego sędzia ten ma prawa i obowiązki przewodniczącego.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilość lub precedensowy charakter sprawy.”;

17) art. 47¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 47¹. Referendarz sądowy może wykonywać czynności w postępowaniu cywilnym w przypadkach wskazanych w ustawie. W zakresie powierzonych mu czynności referendarz sądowy ma, zależnie od rodzaju podejmowanej czynności, prawa i obowiązki sądu albo przewodniczącego.”;

18) po art. 48 dodaje się art. 48¹ w brzmieniu:

„Art. 48¹. W przypadku wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1–4 sąd występuje do sądu nad nim przełożonego o wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy, a sąd przełożony wyznacza inny równorzędny sąd.”;

19) w art. 49 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Za okoliczność, o której mowa w § 1, nie uważa się wyrażenia przez sędziego poglądu co do prawa i faktów przy wyjaśnianiu stronom czynności sądu lub nakłanianiu do ugody.”;

20) w art. 52 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienie wydaje się po złożeniu wyjaśnienia przez sędziego, którego wniosek dotyczy. W przypadku niezłożenia wyjaśnienia w terminie dwóch tygodni od dnia wpływu wniosku do sądu właściwego, a jeśli był dotknięty brakami – od dnia ich usunięcia, wniosek podlega rozpoznaniu bez wyjaśnienia, chyba że sąd uzna złożenie wyjaśnienia za konieczne.”;

21) art. 53¹ i art. 54 otrzymują brzmienie:

„Art. 53¹. § 1. Niedopuszczalny jest wniosek o wyłączenie sędziego:

- 1) oparty wyłącznie na okolicznościach związanych z rozstrzygnięciem przez sąd o dowodach;
- 2) złożony po raz kolejny co do tego samego sędziego z powołaniem tych samych okoliczności.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jego wniesieniem. O pozostawieniu wniosku i pism związanych z jego wniesieniem zawiadamia się stroną wnoszącą tylko raz – przy złożeniu pierwszego pisma.

§ 3. W przypadku złożenia ustnie wniosku, o którym mowa w § 1, przewodniczący zawiadamia stroną o jego bezskuteczności.

Art. 54. Przepisy niniejszego działu, z wyłączeniem przepisu art. 48¹, stosuje się odpowiednio do wyłączenia referendarza sądowego, ławnika, jak również innych organów sądowych oraz prokuratora. Wniosek o wyłączenie referendarza sądowego oraz ławnika sąd rozstrzyga zgodnie z przepisami niniejszego działu, a w pozostałych przypadkach przekazuje odpowiedniemu organowi nadrzędnemu.”;

22) art. 63³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 63³. W sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz konsumentów, a także wstępować, za ich zgodą, do postępowań w tych sprawach w każdym ich stadium.”;

23) w art. 69 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd orzekający, na wniosek strony przeciwnej, ustanawia kuratora dla strony niemającej zdolności procesowej, która nie ma przedstawiciela ustawowego, dla strony będącej osobą prawną, gdy w jej organie zachodzą braki uniemożliwiające jej reprezentację, albo dla strony będącej jednostką organizacyjną, o której mowa w art. 64 § 1¹, gdy brak jest osób uprawnionych do jej reprezentowania. W toku postępowania sąd orzekający w uzasadnionych przypadkach może z urzędu ustanowić kuratora dla osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 64 § 1¹.”;

24) w art. 77:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Interwenient uboczny składa oświadczenie o wstąpieniu do sprawy w piśmie procesowym, w którym wskazuje, jaki ma interes prawny we wstąpieniu i do której ze stron przystępuje. Pismo to doręcza się stronom.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Do pisma procesowego niespełniającego wymogów, o których mowa w § 1, przepis art. 130 stosuje się odpowiednio.”;

25) w art. 78 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Każda ze stron może zgłosić opozycję przeciwko wstąpieniu interwenienta ubocznego w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia jej pisma zawierającego oświadczenie o wstąpieniu, jednak nie później niż przy rozpoczęciu najbliższego posiedzenia z jej udziałem.

§ 2. Sąd oddali opozycję, jeżeli interwenient uboczny uprawdopodobni, że ma interes prawny we wstąpieniu do sprawy.”;

26) w art. 98 po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Od kwoty zasądzony tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty. Jeżeli orzeczenie to jest prawomocne z chwilą wydania, odsetki należą się za czas po upływie tygodnia od dnia jego ogłoszenia do dnia zapłaty, a jeżeli orzeczenie takie podlega doręczeniu z urzędu – za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

§ 1². W szczególnie uzasadnionym przypadku, na wniosek strony, która w toku procesu poniosła szczególnie wysoki wydatek podlegający zwrotowi, sąd może przyznać jej odsetki przewidziane w § 1¹ od kwoty równej temu wydatkowi za czas od dnia jego poniesienia przez stroną do dnia zapłaty.”;

27) w art. 98¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do niezbędnych kosztów procesu zalicza się koszty mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd. Przysługujące mediatorowi wynagrodzenie i zwrot wydatków związane z prowadzeniem mediacji nie mogą być wyższe niż określone w przepisach wydanych na podstawie § 4.”;

28) w art. 103 dodaje się § 3 i 4 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli strona:

1) pomimo wezwania do osobistego stawiennictwa nie stawiła się w celu udziału w czynności sądu i nie usprawiedliwiła swego niestawiennictwa,

2) w toku postępowania bez usprawiedliwienia nie stawiała się na posiedzenie mediacyjne pomimo wcześniejszego wyrażenia zgody na mediację

– sąd może, niezależnie od wyniku sprawy, włożyć na tę stronę obowiązek zwrotu kosztów w części wyższej, niż nakazywałby to wynik sprawy, a nawet zwrotu kosztów w całości.

§ 4. O możliwości tej sąd poucza strony przy wezwaniu do osobistego stawiennictwa lub przy skierowaniu stron do mediacji.”;

29) art. 108¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 108¹. Jeżeli w toku postępowania sąd nie orzekł o obowiązku poniesienia kosztów sądowych lub orzeczeniem nie objął całej kwoty należnej z tego tytułu, postanowienie w tym przedmiocie wydaje sąd, przed którym sprawa toczyła się w pierwszej instancji.”;

30) art. 110 otrzymuje brzmienie:

„Art. 110. Sąd może zasądzić od świadka, biegłego, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego – po ich wysłuchaniu – zwrot kosztów wywołanych ich rażącą winą.”;

31) w art. 117 § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego zgłoszony po raz pierwszy w postępowaniu kasacyjnym lub postępowaniu ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sąd przekazuje do rozpoznania sądowi pierwszej instancji, chyba że uzna wniosek za oczywiście uzasadniony.”;

32) w art. 117² § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Ponowny wniosek, o którym mowa w § 1, jest niedopuszczalny i pozostawia się go w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jego wniesieniem. O pozostawieniu wniosku i pism związanych z jego wniesieniem zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy złożeniu pierwszego pisma.”;

33) w art. 123 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienia, o których mowa w niniejszym dziale, doręczają się tylko stronie, która złożyła wniosek o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego.”;

34) w art. 125 po § 2¹ dodaje się § 2^{1a} w brzmieniu:

„§ 2^{1a}. Dokonanie wyboru wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego oraz dalsze wnoszenie tych pism za pośrednictwem tego systemu jest dopuszczalne, jeżeli z przyczyn technicznych, leżących po stronie sądu, jest to możliwe.”;

35) w art. 126:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Każde pismo procesowe powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane;
- 2) imiona i nazwiska lub nazwy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 3) oznaczenie rodzaju pisma;
- 4) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 5) w przypadku gdy jest to konieczne do rozstrzygnięcia co do wniosku lub oświadczenia – wskazanie faktów, na których strona opiera swój wniosek lub oświadczenie, oraz wskazanie dowodu na wykazanie każdego z tych faktów;
- 6) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 7) wymienienie załączników.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Do pisma procesowego dołącza się załączniki wymienione w tym piśmie.”;

36) art. 127 otrzymuje brzmienie:

„Art. 127. § 1. W piśmie procesowym mającym na celu przygotowanie sprawy do rozstrzygnięcia (pismo przygotowawcze) strona powinna zwięźle podać stan sprawy, wyszczególnić, które fakty przyznaje, a którym zaprzecza, oraz wypowiedzieć się co do twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez stronę przeciwną.

§ 2. W piśmie przygotowawczym strona może także wskazać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.”;

37) w art. 130 § 1¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 1¹. Jeżeli pismo wniosła osoba zamieszkała lub mająca siedzibę za granicą, która nie ma w kraju przedstawiciela, przewodniczący wyznacza termin do poprawienia lub uzupełnienia pisma albo uiszczenia opłaty nie krótszy niż miesiąc, przy czym gdyby doręczenie wezwania miało mieć miejsce poza terytorium Unii Europejskiej, oznacza się termin nie krótszy niż trzy miesiące.”;

38) po art. 130^{1a} dodaje się art. 130^{1a} w brzmieniu:

„Art. 130^{1a}. § 1. Jeżeli pismo procesowe wniesione przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych, przewodniczący zwraca pismo stronie bez wezwania do jego poprawienia lub uzupełnienia. Mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym.

§ 2. W zarządzeniu o zwrocie pisma wskazuje się braki, które stanowią podstawę zwrotu.

§ 3. W terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie pisma strona może je wnieść ponownie. Jeżeli pismo to nie jest dotknięte brakami, wywołuje skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek ten nie następuje w przypadku kolejnego zwrotu pisma, chyba że zwrot nastąpił na skutek braków uprzednio niewskazanych.

§ 4. Zarządzenie o zwrocie pisma może wydać także referendarz sądowy.”;

39) w art. 130³:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty powstał z innych przyczyn niż wymienione w § 1 albo po wysłaniu odpisu pisma innym stronom, a w przypadku braku takich stron – po wysłaniu zawiadomienia o terminie posiedzenia, przewodniczący wzywa zobowiązanego do uiszczenia należnej opłaty w terminie tygodnia. W przypadku bezskutecznego upływu terminu sąd prowadzi sprawę bez wstrzymywania biegu postępowania, a o obowiązku uiszczenia opłaty orzeka w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.”;

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli zobowiązany mieszka lub ma siedzibę za granicą i nie ma w kraju przedstawiciela, termin, o którym mowa w § 2, wynosi miesiąc, przy czym gdyby doręczenie wezwania miało mieć miejsce poza terytorium Unii Europejskiej, oznacza się termin nie krótszy niż trzy miesiące.”;

40) w art. 130⁴ w § 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli strona zobowiązana mieszka lub ma siedzibę za granicą i nie ma w kraju przedstawiciela, termin, o którym mowa w § 1, wynosi miesiąc, przy czym gdyby doręczenie wezwania miało mieć miejsce poza terytorium Unii Europejskiej, oznacza się termin nie krótszy niż trzy miesiące.”;

41) w art. 131 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sąd dokonuje doręczeń przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051), osoby zatrudnione w sądzie, lub sądową służbę doręczeniową. Sąd może również dokonywać doręczeń za pośrednictwem komornika w sposób określony w ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. poz. 771, z późn. zm.²⁾).

§ 2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób doręczania pism sądowych przez podmioty, o których mowa w § 1 zdanie pierwsze, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego toku postępowania, a także realizacji gwarancji procesowych jego uczestników, ochronę praw osób, którym pisma są doręczane, oraz ochronę ich danych osobowych.”;

42) w art. 132:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W toku sprawy adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy oraz Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami. W treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Pismo niezawierające powyższego oświadczenia podlega zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku.”;

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1443, 1669 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 55, 730 i 1469.

- b) § 1² otrzymuje brzmienie:

„§ 1². Przepis § 1 nie dotyczy pism wnoszonych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, podlegających doręczeniu adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, którzy dokonali wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego i nie zrezygnowali z doręczenia elektronicznego.”

- c) po § 1² dodaje się § 1³ w brzmieniu:

„§ 1³. Pisma procesowe z załącznikami, z wyłączeniem pism wymienionych w § 1¹, adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy oraz Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej doręczają sobie nawzajem bezpośrednio wyłącznie w postaci elektronicznej, jeżeli złożą sądowi zgodne oświadczenia odpowiedniej treści i podadzą do wiadomości sądu używane do tego dane kontaktowe, w szczególności adres poczty elektronicznej lub numer faksu. Oświadczenia nie podlegają odwołaniu, a zastrzeżenia warunku lub terminu uważa się za nieistniejące. Na zgodny wniosek stron lub w innych uzasadnionych przypadkach sąd zarządza odstąpienie od takiego sposobu doręczania.”

- 43) w art. 133:

- a) po § 2 dodaje się § 2¹ i 2² w brzmieniu:

„§ 2¹. Pisma procesowe lub orzeczenia dla przedsiębiorcy wpisanego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej doręcza się na adres do doręczeń udostępniony w tej ewidencji, chyba że przedsiębiorca wskazał inny adres do doręczeń.

§ 2². Pisma procesowe lub orzeczenia dla przedsiębiorcy wpisanego do rejestru sądowego doręcza się na adres udostępniony w tym rejestrze, chyba że przedsiębiorca wskazał inny adres do doręczeń. Jeżeli ostatni udostępniony adres został wykreślony jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego adresu, który podlegałby udostępnieniu, adres wykreślony jest uważany za adres udostępniony w rejestrze.”

- b) uchyla się § 2a,

- c) oznaczenie § 2c zastępuje się oznaczeniem § 2³,

- d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli ustanowiono pełnomocnika procesowego lub osobę upoważnioną do odbioru pism sądowych, pisma sądowe doręcza się tym osobom. Pismo wzywające stronę do osobistego stawiennictwa doręcza się tylko bezpośrednio tej stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135⁵ § 1.”

- 44) w art. 139:

- a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli stronie podlegającej wpisowi do rejestru sądowego nie można doręczyć pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających ze względu na nieujawnienie w tym rejestrze zmiany adresu, pismo to pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany.”

- b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Na wniosek strony wydaje się zaświadczenie, że wyrok zaoczny albo nakaz zapłaty został uznany za doręczony na oznaczony adres w sposób przewidziany w § 1. W zaświadczeniu stwierdza się z urzędu fakt uchylecia zarządzenia o uznaniu wyroku albo nakazu za doręczony.”

- 45) po art. 139 dodaje się art. 139¹ w brzmieniu:

„Art. 139¹. § 1. Jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2–3¹ lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika.

§ 2. Powód w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu zobowiązania, o którym mowa w § 1, składa do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika albo zwraca pismo i wskazuje aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Po bezskutecznym upływie terminu stosuje się przepis art. 177 § 1 pkt 6.”

46) w art. 148 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sąd może wydać postanowienie na posiedzeniu niejawnym.”;

47) w art. 148¹ uchyla się § 2;

48) art. 152 otrzymuje brzmienie:

„Art. 152. § 1. Na posiedzenia jawne wstęp na salę sądową mają tylko osoby nieuzbrojone i pełnoletnie. Wymóg pełnoletności nie dotyczy stron, interwenientów ubocznych, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz osób wezwanych.

§ 2. Przewodniczący może zezwolić na obecność na posiedzeniu jawnym osobom małoletnim oraz osobom obowiązany do noszenia broni.

§ 3. Na posiedzenia niejawne mają wstęp tylko osoby wezwane.

§ 4. Przy czynnościach sądu nie mogą być obecne osoby w stanie nielicującym z powagą sądu.”;

49) po art. 156 dodaje się art. 156¹ i art. 156² w brzmieniu:

„Art. 156¹. W miarę potrzeby na posiedzeniu przewodniczący może pouczyć strony o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych do tej chwili twierdzeń i dowodów.

Art. 156². Jeżeli w toku posiedzenia okaże się, że o żądaniu lub wniosku strony można rozstrzygnąć na innej podstawie prawnej, niż przez nią wskazana, uprzedza się o tym strony obecne na posiedzeniu.”;

50) art. 162 otrzymuje brzmienie:

„Art. 162. § 1. Strona powinna zwrócić uwagę sądu na uchybienie przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Zastrzeżenie można zgłosić najpóźniej na kolejnym posiedzeniu.

§ 2. Stronie zastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na to uchybienie w dalszym toku postępowania. Skutku tego nie niweczy wypowiedzenie lub cofnięcie pełnomocnictwa.

§ 3. Przepisu § 2 nie stosuje się, gdy chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu lub gdy strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy.”;

51) uchyla się art. 162¹;

52) w art. 169 uchyla się § 5;

53) art. 172 otrzymuje brzmienie:

„Art. 172. Zgłoszenie wniosku o przywrócenie terminu nie wstrzymuje postępowania w sprawie ani wykonania orzeczenia. Sąd może jednak, stosownie do okoliczności, wstrzymać postępowanie lub wykonanie orzeczenia. W przypadku uwzględnienia wniosku sąd może natychmiast przystąpić do rozpoznania sprawy.”;

54) po art. 178 dodaje się art. 178¹ w brzmieniu:

„Art. 178¹. W postanowieniu o zawieszeniu postępowania wskazuje się przepis stanowiący podstawę prawną rozstrzygnięcia.”;

55) w art. 182 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sąd umarza postępowanie:

- 1) zawieszono z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu trzech miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania;
- 2) zawieszono na zgodny wniosek stron lub na wniosek spadkobiercy, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu sześciu miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania;
- 3) w przypadku stwierdzenia braku następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, a w każdym razie po upływie roku od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny;
- 4) zawieszono z przyczyny wskazanej w art. 174 § 1 pkt 2 po upływie dwóch lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny;
- 5) zawieszono z powodu śmierci strony po upływie pięciu lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny.

§ 2. Umorzenie postępowania zawieszono w pierwszej instancji nie pozbawia powoda prawa ponownego wytoczenia powództwa, jednakże poprzedni pozew nie wywołuje żadnych skutków, które ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Skutki te wywołuje jednak pozew wniesiony w sprawie, w której postępowanie umorzono na podstawie § 1 pkt 4.”;

- 56) uchyla się art. 183;
- 57) w art. 183⁵ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:
„§ 2. Należności, o których mowa w § 1, mediator pobiera bezpośrednio od stron. Sąd ustala je i przyznaje mediatorowi tylko wówczas, gdy przynajmniej jedna ze stron skierowanych do mediacji przez sąd była zwolniona od kosztów sądowych w zakresie obejmującym należności mediatora, a pozostałe strony nie wypłaciły mediatorowi tych należności w całości.”;
- 58) w art. 183⁸ § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia kierującego strony do mediacji nie wyraziła zgody na mediację.”;
- 59) w art. 183¹⁴ § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności; w przeciwnym przypadku sąd zatwierdza ugodę postanowieniem.”;
- 60) w art. 185:
- a) § 1 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. O zawezwanie do próby ugodowej – bez względu na właściwość rzeczową – można zwrócić się do sądu rejonowego ogólnie właściwego dla przeciwnika, a w braku podstaw do ustalenia tej właściwości – do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania albo siedziby wzywającego.”;
- b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:
„§ 1¹. W wezwaniu należy zwięźle oznaczyć sprawę i przedstawić propozycje ugodowe. Do wezwania niepełniającego tych wymogów przepis art. 130 stosuje się odpowiednio.”;
- c) § 3 otrzymuje brzmienie:
„§ 3. Z posiedzenia sporządza się protokół. Jeżeli doszło do ugody, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza się w odrębnym dokumencie stanowiącym załącznik do protokołu i stwierdza podpisami stron. Niemożność podpisania ugody stwierdza się w protokole.”;
- 61) w art. 186 § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Jeżeli przeciwnik bez usprawiedliwienia nie stawia się na posiedzenie, sąd na żądanie wzywającego, który wniósł następnie w tej sprawie pozew, odpowiedź na pozew, sprzeciw lub zarzuty od nakazu zapłaty, uwzględni koszty wywołane próbą ugodową w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.”;
- 62) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VI w dziale II w rozdziale 2 po art. 186 dodaje się art. 186¹ w brzmieniu:
„Art. 186¹. Pismo, które zostało wniesione jako pozew, a z którego nie wynika żądanie rozstrzygnięcia sporu o charakterze sprawy cywilnej, przewodniczący zwraca wnoszącemu bez żadnych dalszych czynności, chyba że wyjątkowe okoliczności uzasadniają nadanie mu biegu.”;
- 63) w art. 187:
- a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) wskazanie faktów, na których powód opiera swoje żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu.”;
- b) w § 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) zażądanie dowodów znajdujących się w sądach, urzędach lub u osób trzecich, wraz z uprawdopodobnieniem, że strona sama nie może ich uzyskać.”;
- 64) uchyla się art. 187¹;
- 65) po art. 191 dodaje się art. 191¹ w brzmieniu:
„Art. 191¹. § 1. Jeżeli z treści pozwu i załączników oraz okoliczności dotyczących sprawy, a także faktów, o których mowa w art. 228, wynika oczywista bezzasadność powództwa, stosuje się przepisy § 2–4.
§ 2. Gdyby czynności, które ustawa nakazuje podjąć w następstwie wniesienia pozwu, miały być oczywiście niecelowe, można je pominąć. W szczególności można nie wzywać powoda do usunięcia braków, uiszczenia opłaty, nie sprawdzać wartości przedmiotu sporu ani nie przekazywać sprawy.
§ 3. Sąd może oddalić powództwo na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając pozwu osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z pozwem.

§ 4. Uzasadnienie wyroku sporządza się na piśmie z urzędu. Powinno ono zawierać jedynie wyjaśnienie, dlaczego powództwo zostało uznane za oczywiście bezzasadne. Wyrok z uzasadnieniem sąd z urzędu doręcza tylko powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.”;

66) w art. 199 uchyla się § 3;

67) w art. 200:

a) uchyla się § 1,

b) po § 1 dodaje się § 1¹–1⁴ w brzmieniu:

„§ 1¹. Swoją właściwość sąd bierze pod rozważę z urzędu w każdym stanie sprawy.

§ 1². Niewłaściwość dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozważę z urzędu tylko do czasu doręczenia pozwu. Po doręczeniu pozwu sąd bierze tę niewłaściwość pod rozważę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 1³. Przepisy § 1¹ i 1² nie uchybiają przepisowi art. 15.

§ 1⁴. Sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekaże sprawę sądowi właściwemu.”;

68) art. 202 otrzymuje brzmienie:

„Art. 202. Okoliczności, które uzasadniają odrzucenie pozwu, jak również niewłaściwy tryb postępowania, brak należytego umocowania pełnomocnika, brak zdolności procesowej pozwanego, brak w składzie jego organów lub niedziałanie jego przedstawiciela ustawowego sąd bierze pod rozważę z urzędu w każdym stanie sprawy.”;

69) po art. 203 dodaje się art. 203¹ w brzmieniu:

„Art. 203¹. § 1. Podstawą zarzutu potrącenia może być tylko wierzytelność pozwanego z tego samego stosunku prawnego co wierzytelność dochodzona przez powoda, chyba że wierzytelność pozwanego jest niesporna lub uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego.

§ 2. Pozwany może podnieść zarzut potrącenia nie później niż przy wdaniu się w spór co do istoty sprawy albo w terminie dwóch tygodni od dnia, gdy jego wierzytelność stała się wymagalna.

§ 3. Zarzut potrącenia może zostać podniesiony tylko w piśmie procesowym. Do pisma tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące pozwu, z wyjątkiem przepisów dotyczących opłat.”;

70) w art. 204 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Powództwo wzajemne jest dopuszczalne, jeżeli roszczenie wzajemne jest w związku z roszczeniem powoda lub nadaje się do potrącenia. Powództwo wzajemne można wytoczyć nie później niż w odpowiedzi na pozew, a jeżeli jej nie złożono – w sprzeciwie od wyroku zaocznego albo przy rozpoczęciu pierwszego posiedzenia, o którym zawiadomiono albo na które wezwano pozwanego.”;

71) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VI w dziale II po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Organizacja postępowania

Art. 205¹. § 1. Przewodniczący zarządza doręczenie pozwu pozwanemu i wzywa go do złożenia odpowiedzi na pozew w wyznaczonym terminie nie krótszym niż dwa tygodnie. O zarządzeniu doręczenia pozwu zawiadamia się powoda.

§ 2. Przewodniczący zarządza zwrot odpowiedzi na pozew złożonej z uchybieniem terminu.

Art. 205². § 1. Równocześnie z doręczeniem pism, o których mowa w art. 205¹ § 1, poucza się strony o:

- 1) możliwości rozwiązania sporu w drodze ugody zawartej przed sądem lub mediatorem;
- 2) obowiązku udziału w posiedzeniu przygotowawczym i przedstawienia wszystkich twierdzeń i dowodów na tym posiedzeniu;
- 3) skutkach niedopełnienia obowiązków, o których mowa w pkt 2, w szczególności możliwości wydania przez sąd wyroku zaocznego na posiedzeniu niejawnym i warunkach jego wykonalności, obciążenia kosztami postępowania, a także możliwości umorzenia postępowania oraz pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów;
- 4) możliwości ustanowienia pełnomocnika procesowego oraz o tym, że zastępstwo adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego nie jest obowiązkowe;
- 5) obowiązku złożenia pisma przygotowawczego na zarządzenie przewodniczącego, wymogach co do jego treści i skutkach ich niedochowania;
- 6) zwrocie pisma przygotowawczego złożonego bez zarządzenia przewodniczącego.

§ 2. Pozwanego poucza się także o czynnościach procesowych, które może lub powinien podjąć, jeśli nie uznaje żądania pozwu w całości lub części, w szczególności obowiązku złożenia odpowiedzi na pozew, w tym obowiązujących w tym zakresie wymaganiach co do terminu i formy.

§ 3. Pouczenia, o których mowa w § 1 i 2, doręcza się bezpośrednio stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135³ § 1. Nie doręcza się ich Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ani pełnomocnikowi, który jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym.

Art. 205³. § 1. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sprawach zawiłych lub obrachunkowych, przewodniczący może zarządzić wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione.

§ 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikała później.

§ 3. Późniejsze wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

§ 4. Stronę zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej przewodniczący może zobowiązać do wskazania w piśmie przygotowawczym także podstaw prawnych jej żądań i wniosków, w miarę potrzeby ograniczając zakres tego wskazania.

§ 5. Przewodniczący zarządza zwrot pisma przygotowawczego złożonego z uchybieniem terminu albo bez zarządzenia.

Art. 205⁴. § 1. Po złożeniu odpowiedzi na pozew, a także gdy odpowiedź na pozew nie została złożona, ale wyrok zaoczny nie został wydany, przewodniczący wyznacza posiedzenie przygotowawcze i wzywa na nie strony.

§ 2. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by termin pierwszego posiedzenia przygotowawczego przypadł nie później niż dwa miesiące po dniu złożenia odpowiedzi na pozew albo ostatniego pisma przygotowawczego złożonego w wykonaniu zarządzenia przewodniczącego, a jeżeli odpowiedź na pozew albo pismo przygotowawcze nie zostaną złożone – nie później niż dwa miesiące po upływie terminu do złożenia tych pism.

§ 3. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego nie przyczyni się do sprawniejszego rozpoznania sprawy, przewodniczący może jej nadać inny właściwy bieg, w szczególności skierować ją do rozpoznania, także na rozprawie.

Art. 205⁵. § 1. Posiedzenie przygotowawcze służy rozwiązaniu sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń, zwłaszcza rozprawy. Jeżeli nie uda się rozwiązać sporu, na posiedzeniu przygotowawczym sporządza się z udziałem stron plan rozprawy.

§ 2. Posiedzenie przygotowawcze odbywa się według przepisów o posiedzeniu niejawnym. W toku posiedzenia przygotowawczego zachowanie szczegółowych przepisów postępowania nie jest konieczne, jeżeli przyczyni się to do osiągnięcia celów tego posiedzenia.

§ 3. Do udziału w posiedzeniu przygotowawczym są obowiązani strony i ich pełnomocnicy. Przewodniczący może zwolnić stronę od obowiązku stawienia się na posiedzenie przygotowawcze, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że udział pełnomocnika będzie wystarczający.

§ 4. Przed rozpoczęciem posiedzenia przygotowawczego powód może wnieść o jego przeprowadzenie bez swego udziału. Wniosek nie podlega cofnięciu, a zastrzeżenie warunku lub terminu uważa się za nieistniejące. W takim przypadku niestawiennictwo powoda lub jego pełnomocnika na posiedzeniu przygotowawczym nie prowadzi do umorzenia postępowania, plan rozprawy sporządza się bez udziału powoda, a ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą powoda w dalszym toku postępowania.

§ 5. Jeżeli powód bez usprawiedliwienia nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, sąd umarza postępowanie, rozstrzygając o kosztach jak przy cofnięciu pozwu, chyba że sprzeciwi się temu obecny na tym posiedzeniu pozwany. Jeżeli powód w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu postanowienia o umorzeniu postępowania usprawiedliwi swe niestawiennictwo, sąd uchyli to postanowienie i nada sprawie właściwy bieg. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku kolejnego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa.

§ 6. Jeżeli pozwany nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, plan rozprawy sporządza się bez jego udziału. Ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą pozwanego w dalszym toku postępowania. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa przepis art. 103 § 3 stosuje się.

§ 7. Jeżeli strona, która stawiła się na posiedzenie przygotowawcze, nie bierze w nim udziału, plan rozprawy sporządza się bez jej udziału. Ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą tę stronę w dalszym toku postępowania. Przepis art. 103 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 205⁶. § 1. Na posiedzeniu przygotowawczym przewodniczący ustala ze stronami przedmiot sporu i wyjaśnia stanowiska stron, także w zakresie prawnych aspektów sporu.

§ 2. Przewodniczący powinien skłaniać strony do pojednania oraz dążyć do ugodowego rozwiązania sporu, w szczególności w drodze mediacji. W tym celu przewodniczący może poszukiwać ze stronami ugodowych sposobów rozwiązania sporu, wspierać je w formułowaniu propozycji ugodowych oraz wskazywać sposoby i skutki rozwiązania sporu, w tym skutki finansowe.

Art. 205⁷. § 1. Jeżeli na posiedzeniu przygotowawczym sąd skierował strony do mediacji, posiedzenie odracza się do czasu zakończenia mediacji.

§ 2. W razie potrzeby, zwłaszcza gdy istnieją widoki ugodowego rozwiązania sporu lub gdy znajdzie potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy albo w przypadku usprawiedliwionego niestawienia strony, a także na zgodny wniosek stron, posiedzenie przygotowawcze można odroczyć na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.

§ 3. Na zgodny wniosek stron posiedzenie przygotowawcze można odroczyć po raz drugi – na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.

§ 4. Poza przypadkami, o których mowa w § 1–3, odraczanie posiedzenia przygotowawczego jest niedopuszczalne.

Art. 205⁸. § 1. Z przebiegu posiedzenia przygotowawczego protokół sporządza się pisemnie. W protokole tym nie zamieszcza się oświadczeń stron złożonych w ramach prób ugodowego rozwiązania sporu; przepis art. 183⁴ § 3 stosuje się odpowiednio. Przewodniczący może również odstąpić od zamieszczenia innych wzmianek, jeżeli może to ułatwić rozwiązanie sporu bez rozprawy. Przebieg posiedzenia przygotowawczego w części obejmującej próbę ugodowego rozwiązania sporu nie podlega utrwaleniu w sposób przewidziany w art. 9¹.

§ 2. Jeżeli zawarto ugodę, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie, podpisanym przez strony, stanowiącym załącznik do protokołu.

Art. 205⁹. § 1. Plan rozprawy zawiera rozstrzygnięcia co do wniosków dowodowych stron, zastępując w tym zakresie postanowienie dowodowe. Przepisy art. 236 i art. 243² stosuje się odpowiednio.

§ 2. W miarę potrzeby plan rozprawy może zawierać:

- 1) dokładne określenie przedmiotów żądań stron, w tym rozmiar dochodzonych świadczeń wraz z należnościami ubocznymi;
- 2) dokładnie określone zarzuty, w tym formalne;
- 3) ustalenie, które fakty i oceny prawne pozostają między stronami sporne;
- 4) terminy posiedzeń i innych czynności w sprawie;
- 5) kolejność i termin przeprowadzenia dowodów oraz roztrząsania wyników postępowania dowodowego;
- 6) termin zamknięcia rozprawy lub ogłoszenia wyroku;
- 7) rozstrzygnięcia innych zagadnień, o ile są niezbędne do prowadzenia postępowania.

§ 3. W planie rozprawy można się odwoływać do pism procesowych stron.

§ 4. Przepisy art. 206 i art. 206¹ stosuje się odpowiednio.

Art. 205¹⁰. § 1. Spory co do poszczególnych zagadnień objętych planem rozprawy rozstrzyga przewodniczący.

§ 2. Plan rozprawy podpisują strony. Odmowę złożenia podpisu przez stronę odnotowuje się w planie.

§ 3. Przewodniczący zatwierdza plan rozprawy.

§ 4. Plan rozprawy stanowi załącznik do protokołu posiedzenia przygotowawczego. Do planu rozprawy stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzeniu.

§ 5. Plan rozprawy z urzędu doręcza się stronom. Doręczenie stronie planu rozprawy zastępuje zawiadomienie jej o terminach posiedzeń i innych czynności objętych planem. Jeżeli plan obejmuje obowiązki, które strona musi wykonać osobiście, w szczególności stawienie się w celu udziału w czynnościach wymagających jej osobistego stawienia, doręcza się go także bezpośrednio stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135⁵ § 1. W takim przypadku doręczenie planu zastępuje także wezwanie strony do wykonania tych obowiązków. O skutkach tych należy stronę pouczyć.

Art. 205¹¹. § 1. Jeżeli plan rozprawy stał się nieaktualny, sąd może w drodze postanowienia dokonać w nim zmiany. Przed wydaniem postanowienia sąd wysłucha stron, informując je jednocześnie o zakresie zamierzonej zmiany.

§ 2. Jeżeli choć jedna ze stron sprzeciwi się zamierzonej przez sąd zmianie, przeprowadza się kolejne posiedzenie przygotowawcze. Nie dotyczy to przypadku, w którym zmiana planu rozprawy obejmuje jedynie wyznaczenie dodatkowych terminów przesłuchania objętych planem świadków, biegłych lub stron.

§ 3. W razie istotnej potrzeby można sporządzić nowy plan rozprawy. W takim przypadku przeprowadzenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego jest obowiązkowe. Pierwotny plan rozprawy traci moc w części, w której nowy plan jest odmienny.

§ 4. Zmiana planu rozprawy lub wyznaczenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

Art. 205¹². § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynika później.

§ 2. Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.”;

72) art. 206 otrzymuje brzmienie:

„Art. 206. § 1. Przewodniczący i sąd podejmują czynności w sprawie tak, aby przebiegła zgodnie z planem rozprawy, a jeżeli planu nie sporządzono – w najwcześniejszych możliwych terminach.

§ 2. Przewodniczący wyznacza terminy posiedzeń w sprawie zgodnie z planem rozprawy, a jeżeli planu nie sporządzono – najwcześniejsze możliwe terminy.”;

73) po art. 206 dodaje się art. 206¹ w brzmieniu:

„Art. 206¹. Rozprawę należy przygotować tak, aby nie było przeszkód do rozstrzygnięcia sprawy na pierwszym posiedzeniu na nią wyznaczonym. Więcej posiedzeń niż jedno wyznacza się tylko w razie konieczności, zwłaszcza gdy przeprowadzenie wszystkich dowodów na jednym posiedzeniu nie jest możliwe. W takim przypadku posiedzenia powinny odbywać się w kolejnych dniach, a jeżeli nie jest to możliwe – tak, aby upływ czasu pomiędzy kolejnymi posiedzeniami nie był nadmierny.”;

74) uchyla się art. 207;

75) w art. 208:

a) w § 1:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Na podstawie planu rozprawy przewodniczący wydaje zarządzenia mające na celu przygotowanie rozprawy. Przewodniczący może w szczególności:”;

– pkt 2–4 otrzymują brzmienie:

„2) zażądać od państwowej jednostki organizacyjnej lub jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego znajdujących się u niej dowodów, jeżeli strona sama dowodów tych otrzymać nie może;

3) wezwać na rozprawę wskazanych przez strony świadków lub biegłych;

4) zarządzić przedstawienie przedmiotów oględzin lub dokumentów, w szczególności ksiąg i planów.”;

– uchyla się pkt 5,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przewodniczący może ponadto zarządzić oględziny jeszcze przed rozprawą.”;

c) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli planu rozprawy nie sporządzono, zarządzenia mające na celu przygotowanie rozprawy wydaje się na podstawie pozwu i innych pism procesowych.”;

76) w art. 210 § 2 i 2¹ otrzymują brzmienie:

„§ 2. Każda ze stron jest obowiązana do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących faktów. Strona jest przy tym obowiązana wyszczególnić fakty, którym zaprzecza.

§ 2¹. Sąd poucza stronę niezastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o treści art. 162 § 1, art. 205¹² § 2, art. 229 i art. 230.”;

77) w art. 212 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na rozprawie prowadzonej bez planu rozprawy sąd przez zadawanie pytań stronom dąży do tego, aby strony przytoczyły lub uzupełniły twierdzenia lub dowody na ich poparcie oraz udzieliły wyjaśnień koniecznych do zgodnego z prawdą ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych przez nie praw lub roszczeń. W ten sam sposób sąd dąży do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, które są sporne.”;

78) w art. 213 uchyla się § 1;

79) uchyla się art. 217;

80) w art. 224 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Można zamknąć rozprawę również w przypadku, gdy ma jeszcze zostać przeprowadzony dowód przez sędziego wyznaczonego lub przez sąd wezwany, dowód z dokumentu sporządzonego przez organ administracji publicznej lub znajdującego się w jego aktach albo dowód z dokumentu znajdującego się w aktach sądowych lub komorniczych, a rozprawę co do tych dowodów sąd uzna za zbyteczną.”;

81) po art. 226 dodaje się art. 226¹ i art. 226² w brzmieniu:

„Art. 226¹. Ilekroć ustawa przewiduje wysłuchanie stron lub innych osób, stosownie do okoliczności może się to odbyć przez wezwanie stron do złożenia odpowiednich oświadczeń na posiedzeniu albo wyznaczenie terminu do zajęcia stanowiska w piśmie procesowym lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o ile dają one pewność co do osoby składającej oświadczenie.

Art. 226². § 1. Ilekroć zachowanie strony w świetle okoliczności sprawy wskazuje na nadużycie przez nią prawa procesowego, sąd poucza ją o możliwości zastosowania wobec niej środków, o których mowa w § 2.

§ 2. W przypadku gdy sąd stwierdzi nadużycie przez stronę prawa procesowego, może w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie:

- 1) stronę nadużywającą skazać na grzywnę;
- 2) niezależnie od wyniku sprawy, odpowiednio do spowodowanej tym nadużyciem prawa procesowego zwłoki w jej rozpoznaniu, włożyć na stronę nadużywającą obowiązek zwrotu kosztów w części większej, niż wskazywałby wynik sprawy, a nawet zwrotu kosztów w całości;
- 3) na wniosek strony przeciwnej:
 - a) przyznać od strony nadużywającej koszty procesu podwyższone odpowiednio do spowodowanego tym nadużyciem zwiększenia nakładu pracy strony przeciwnej na prowadzenie sprawy, nie więcej jednak niż dwukrotnie,
 - b) podwyższyć stopę odsetek zasądzonych od strony, której nadużycie spowodowało zwłokę w rozpoznaniu sprawy, za czas odpowiadający tej zwłoce, z tym że stopa może zostać podwyższona nie więcej niż dwukrotnie; przepisów o maksymalnej dopuszczalnej wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie nie stosuje się.”;

82) art. 228 otrzymuje brzmienie:

„Art. 228. § 1. Fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu. Sąd bierze je pod rozwagę nawet bez powołania się na nie przez strony.

§ 2. Nie wymagają dowodu również fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna oraz fakty znane sądowi z urzędu, jednakże sąd powinien zwrócić na nie uwagę stron.”;

83) po art. 235 dodaje się art. 235¹ i art. 235² w brzmieniu:

„Art. 235¹. We wniosku o przeprowadzenie dowodu strona jest obowiązana oznaczyć dowód w sposób umożliwiający przeprowadzenie go oraz wyszczególnić fakty, które mają zostać wykazane tym dowodem.

Art. 235². § 1. Sąd może w szczególności pominąć dowód:

- 1) którego przeprowadzenie wyłącza przepis kodeksu;
- 2) mający wykazać fakt bezsporny, nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy lub udowodniony zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;

- 3) nieprzydatny do wykazania danego faktu;
- 4) niemożliwy do przeprowadzenia;
- 5) zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania;
- 6) gdy wniosek strony nie odpowiada wymogom art. 235¹, a strona mimo wezwania nie usunęła tego braku.

§ 2. Pomijając dowód, sąd wydaje postanowienie, w którym wskazuje podstawę prawną tego rozstrzygnięcia.”;

- 84) art. 236 otrzymuje brzmienie:

„Art. 236. § 1. W postanowieniu o dopuszczeniu dowodu sąd oznaczy środek dowodowy i fakty, które mają nim zostać wykazane, a w miarę potrzeby i możliwości – także termin i miejsce przeprowadzenia dowodu.

§ 2. Jeżeli o wydanie postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu wniosła strona, w postanowieniu wystarczy powołać się na treść jej wniosku.

§ 3. Zlecając przeprowadzenie dowodu sędziemu wyznaczonemu albo sądowi wezwanemu, sąd oznaczy tego sędziego albo ten sąd. Jeżeli nie oznaczono terminu lub miejsca przeprowadzenia dowodu, oznaczy je sędzia wyznaczony albo sąd wezwany.”;

- 85) w art. 240 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd nie jest związany swym postanowieniem dowodowym i może je stosownie do okoliczności uchylić lub zmienić.”;

- 86) po art. 242 dodaje się art. 242¹ i art. 242² w brzmieniu:

„Art. 242¹. Strona, która wniosła o wezwanie na rozprawę świadka, biegłego lub innej osoby, powinna dołożyć starań, by osoba ta stawiała się w wyznaczonym czasie i miejscu, w szczególności zawiadomić ją o obowiązku, czasie i miejscu stawiennictwa.

Art. 242². § 1. Ilekroć ustawa przewiduje odebranie przyrzeczenia od osoby stawiającej przed sądem, może je odebrać tylko sąd lub sędzia wyznaczony.

§ 2. Osobie, która w danej sprawie składała już przyrzeczenie, przypomina się je przy czynności z jej udziałem, chyba że będzie potrzebne ponowne odebranie przyrzeczenia.”;

- 87) po art. 243¹ dodaje się art. 243² w brzmieniu:

„Art. 243². Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Pomijając dowód z takiego dokumentu, sąd wydaje postanowienie.”;

- 88) uchyla się art. 258;

- 89) art. 263 otrzymuje brzmienie:

„Art. 263. Świadka, który nie może się stawić na wezwanie z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się usunąć przeszkody, przesłuchuje się w miejscu jego pobytu.”;

- 90) w art. 266 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli świadek ma składać zeznania, odbiera się od niego przyrzeczenie, po pouczeniu go o znaczeniu tego aktu.”;

- 91) uchyla się art. 270;

- 92) po art. 271 dodaje się art. 271¹ w brzmieniu:

„Art. 271¹. Świadek składa zeznanie na piśmie, jeżeli sąd tak postanowi. W takim przypadku świadek składa przyrzeczenie przez podpisanie tekstu przyrzeczenia. Świadek jest obowiązany złożyć tekst zeznania w sądzie w terminie wyznaczonym przez sąd. Przepisy art. 165 § 2, art. 274 § 1 i art. 276 stosuje się odpowiednio.”;

- 93) po art. 272 dodaje się art. 272¹ w brzmieniu:

„Art. 272¹. Jeżeli sąd poweźmie wątpliwość co do zdolności spostrzegania lub komunikowania spostrzeżeń przez świadka, może zarządzić przesłuchanie go z udziałem biegłego lekarza lub psychologa, a świadek nie może się temu sprzeciwić.”;

- 94) art. 275 otrzymuje brzmienie:

„Art. 275. Świadek w ciągu tygodnia od dnia doręczenia mu postanowienia skazującego go na grzywnę lub na pierwszym posiedzeniu, na które zostanie wezwany, może usprawiedliwić swe niestawiennictwo. W przypadku usprawiedliwienia niestawiennictwa sąd zwolni świadka od grzywny i przymusowego sprowadzenia.”;

95) po art. 278 dodaje się art. 278¹ w brzmieniu:

„Art. 278¹. Sąd może dopuścić dowód z opinii sporządzonej na zlecenie organu władzy publicznej w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę.”;

96) uchyla się art. 279;

97) w art. 281 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. O wyłączeniu biegłego rozstrzyga sąd prowadzący sprawę po wysłuchaniu stron i biegłego. Od wysłuchania stron lub biegłego można odstąpić, gdyby miało to doprowadzić do nadmiernej zwłoki w postępowaniu.”;

98) w art. 282 po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Biegły, któremu zlecono sporządzenie opinii na piśmie, może złożyć przyrzeczenie przez podpisanie tekstu przyrzeczenia, który załącza do opinii.

§ 1². Od biegłego wpisanego na listę biegłych sądowych nie odbiera się przyrzeczenia. Biegły taki powołuje się na przyrzeczenie złożone przy ustanowieniu go w tym charakterze.”;

99) uchyla się art. 283;

100) art. 284 otrzymuje brzmienie:

„Art. 284. Sąd może zarządzić przedstawienie biegłemu w niezbędnym zakresie akt sprawy lub przedmiotu oględzin oraz zarządzić, by był obecny lub brał udział w przeprowadzeniu dowodu.”;

101) art. 286 otrzymuje brzmienie:

„Art. 286. Sąd może zażądać ustnego lub pisemnego uzupełnienia opinii lub jej wyjaśnienia, a także dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych.”;

102) art. 288 otrzymuje brzmienie:

„Art. 288. § 1. Biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo w sądzie i wykonaną pracę oraz zwrotu wydatków.

§ 2. Przewodniczący może przyznać biegłemu zaliczkę na poczet wydatków.

§ 3. Jeżeli opinia jest niepełna lub niejasna, o przyznaniu wynagrodzenia i zwrotu wydatków rozstrzyga się po jej uzupełnieniu lub wyjaśnieniu.”;

103) w art. 290 dodaje się § 3–5 w brzmieniu:

„§ 3. Sąd może zażądać ustnego lub pisemnego uzupełnienia opinii lub jej wyjaśnienia, a także dodatkowej opinii od tego samego lub innego instytutu naukowego lub naukowo-badawczego.

§ 4. Jeżeli opinia została sporządzona przez instytut naukowy lub naukowo-badawczy, ustne jej uzupełnienie lub wyjaśnienie albo dodatkową opinię składa osoba wyznaczona do tego przez ten instytut. Sąd może jednak zarządzić stawienie się na rozprawie i złożenie ustnego uzupełnienia lub wyjaśnienia opinii albo dodatkowej opinii także przez osoby, które sporządziły opinię w imieniu tego instytutu.

§ 5. Strona może żądać wyłączenia osoby wyznaczonej do sporządzenia opinii przez instytut naukowy lub naukowo-badawczy. Przepis art. 281 stosuje się odpowiednio.”;

104) art. 290¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 290¹. W sprawach rodzinnych i opiekuńczych sąd może zażądać opinii opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów. Do opinii zespołu stosuje się odpowiednio przepisy o opinii instytutu naukowego lub naukowo-badawczego.”;

105) art. 322 otrzymuje brzmienie:

„Art. 322. Jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe, nader utrudnione lub oczywiście niecelowe, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.”;

106) w art. 326:

a) § 1–3 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Ogłoszenie wyroku powinno nastąpić na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę. Postanowieniem wydanym niezwłocznie po zamknięciu rozprawy sąd może odroczyć ogłoszenie wyroku na oznaczony termin przypadający nie później niż dwa tygodnie po dniu zamknięcia rozprawy. Jeżeli sprawa jest szczególnie zawiła, materiał sprawy jest szczególnie obszerny lub sąd jest znacznie obciążony czynnościami w innych sprawach, termin ten wyjątkowo może wynosić miesiąc po dniu zamknięcia rozprawy.

§ 2. Ogłoszenie wyroku następuje na posiedzeniu jawnym i może go dokonać sam przewodniczący lub sędzia sprawozdawca. Nieobecność stron nie wstrzymuje ogłoszenia wyroku.

§ 3. Ogłoszenia wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji. Po ogłoszeniu wyroku przewodniczący lub sędzia sprawozdawca podaje ustnie zasadnicze powody rozstrzygnięcia albo wygłasza uzasadnienie, może jednak tego zaniechać, jeżeli sprawa była rozpoznawana przy drzwiach zamkniętych.”,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Jeżeli na ogłoszenie wyroku nikt się nie stawił, włączając publiczność, przewodniczący lub sędzia sprawozdawca może zarządzić odstąpienie od odczytania sentencji i podania zasadniczych powodów rozstrzygnięcia. W takim przypadku wyrok uważa się za ogłoszony z chwilą zakończenia posiedzenia. Sentencję należy jednak odczytać, jeżeli będzie wygłaszane uzasadnienie wyroku.”;

107) art. 327 otrzymuje brzmienie:

„Art. 327. § 1. Stronę niezastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, obecną przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący pouczy o sposobie i terminie zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz warunkach, sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.

§ 2. Sąd z urzędu doręcza wyrok stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku.

§ 3. Sąd z urzędu doręcza stronom wyrok wydany na posiedzeniu niejawnym.

§ 4. Stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z wyrokiem, który podlega doręczeniu z urzędu, doręcza się pouczenie o sposobie i terminie zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz warunkach, sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.

§ 5. Jeżeli zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, należy także pouczyć stronę o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie oraz skutkach niezastosowania się do tych przepisów.”;

108) po art. 327 dodaje się art. 327¹ w brzmieniu:

„Art. 327¹. § 1. Uzasadnienie wyroku powinno zawierać:

1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, obejmującej ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;

2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

§ 2. Uzasadnienie wyroku sporządza się w sposób zwięzły.”;

109) art. 328 i art. 329 otrzymują brzmienie:

„Art. 328. § 1. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku.

§ 2. W przypadkach gdy wyrok doręcza się z urzędu, termin, o którym mowa w § 1, liczy się od dnia doręczenia wyroku.

§ 3. We wniosku należy wskazać, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku czy jego części, w szczególności poszczególnych objętych nim rozstrzygnięć.

§ 4. Sąd odrzuca wniosek niedopuszczalny, spóźniony, nieopłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto mimo wezwania.

Art. 329. § 1. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się w zakresie wynikającym z wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia wpływu do właściwego sądu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, a jeżeli wniosek był dotknięty brakami – od dnia usunięcia tych braków.

§ 3. W przypadkach gdy pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się z urzędu, termin, o którym mowa w § 2, biegnie od dnia ogłoszenia wyroku.

§ 4. W przypadku niemożności sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku w terminie prezes sądu może przedłużyć ten termin na czas oznaczony.”;

110) w art. 330 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawach rozstrzyganych w składzie trzech sędziów uzasadnienie wyroku podpisują sędziowie, którzy brali udział w jego wydaniu. Jeżeli którykolwiek z sędziów nie może podpisać uzasadnienia, przewodniczący lub najstarszy służbą sędzia zaznacza na uzasadnieniu przyczynę braku podpisu.”;

111) art. 331 otrzymuje brzmienie:

„Art. 331. § 1. Wyrok z pisemnym uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która zgłosiła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku z urzędu nie zwalnia strony od obowiązku zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 3. Stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z pisemnym uzasadnieniem wyroku doręcza się pouczenie o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia. Przepis art. 327 § 5 stosuje się.

§ 4. Jeżeli sporządzenie uzasadnienia okaże się niemożliwe, prezes sądu zawiadamia o tym stronę. W takim przypadku termin do wniesienia środka zaskarżenia biegnie od dnia doręczenia tego zawiadomienia, o czym należy pouczyć stronę. Stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wraz z tym pouczeniem doręcza się pouczenie przewidziane w § 3. Przepis art. 327 § 5 stosuje się.”;

112) po art. 331 dodaje się art. 331¹ w brzmieniu:

„Art. 331¹. § 1. Jeżeli przebieg posiedzenia jest utrwalany w sposób przewidziany w art. 157 § 1, uzasadnienie może być wygłoszone po ogłoszeniu wyroku i utrwalone za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, o czym przewodniczący uprzedza przed wygłoszeniem uzasadnienia.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, nie podaje się odrębnie zasadniczych powodów rozstrzygnięcia, a zamiast pisemnego uzasadnienia wyroku sporządza się transkrypcję wygłoszonego uzasadnienia.

§ 3. Do transkrypcji wygłoszonego uzasadnienia odpowiednio stosuje się przepisy o pisemnym uzasadnieniu wyroku.”;

113) w art. 332 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W przypadku cofnięcia pozwu przed uprawomocnieniem się wyroku albo przedstawieniem akt z apelacją sądowi drugiej instancji, z jednoczesnym zrzeczeniem się dochodzonego roszczenia, a za zgodą pozwanego również bez tego zrzeczenia, sąd pierwszej instancji postanowieniem uchyli swój wyrok i umorzy postępowanie, jeżeli uzna takie cofnięcie za dopuszczalne.”;

114) art. 339 i art. 340 otrzymują brzmienie:

„Art. 339. § 1. Sąd może wydać wyrok zaoczny na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany w wyznaczonym terminie nie złożył odpowiedzi na pozew.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o faktach zawarte w pozwie lub pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed posiedzeniem, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Art. 340. § 1. Sąd wyda wyrok zaoczny, jeżeli mimo niezłożenia odpowiedzi na pozew skierowano sprawę do rozpoznania na rozprawie, a pozwany nie stawił się na tę rozprawę, albo mimo stawienia się nie bierze w niej udziału. Przepis art. 339 § 2 stosuje się.

§ 2. Wyrok wydany w nieobecności pozwanego nie będzie zaoczny, jeżeli pozwany żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności lub składał już w sprawie wyjaśnienia ustnie lub na piśmie.”;

115) art. 342 i art. 343 otrzymują brzmienie:

„Art. 342. Wyrok zaoczny sąd uzasadnia, gdy powództwo zostało oddalone w całości lub części, a powód zażądał uzasadnienia w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu wyroku.

Art. 343. § 1. Wyrok zaoczny doręcza się stronom z urzędu. Stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej doręcza się go z pouczeniem o przysługujących jej środkach zaskarżenia, a pozwanemu – także z pouczeniem o obowiązku przedstawienia w sprzeciwie wszystkich twierdzeń i dowodów oraz skutku niedopełnienia tego obowiązku w postaci możliwości pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów.

§ 2. Jeżeli wyrok, zgodnie z art. 342, nie podlegał uzasadnieniu, termin do wniesienia przez powoda apelacji biegnie od dnia jego doręczenia.”;

116) w art. 344 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz twierdzenia i dowody. Przepis art. 205¹² § 1 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 3. Sąd odrzuca sprzeciw niedopuszczalny, spóźniony, nieopłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto pomimo wezwania.”;

117) art. 345 otrzymuje brzmienie:

„Art. 345. W przypadku wniesienia sprzeciwu przewodniczący zarządza doręczenie go powodowi i nadaje sprawie bieg, w razie potrzeby podejmując czynności przewidziane w przepisach o organizacji postępowania.”;

118) w art. 346 uchyla się § 2;

119) w art. 350 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. O sprostowaniu umieszcza się wzmiankę na oryginale wyroku, a na żądanie stron także na udzielonych im wypisach. Dalsze odpisy i wypisy powinny być zredagowane w brzmieniu uwzględniającym postanowienie o sprostowaniu.”;

120) po art. 350 dodaje się art. 350¹ w brzmieniu:

„Art. 350¹. § 1. Niedopuszczalny jest wniosek o sprostowanie wyroku złożony jedynie dla zwłoki w postępowaniu.

§ 2. Za wniosek złożony jedynie dla zwłoki w postępowaniu uważa się drugi i dalszy wniosek złożony przez tę samą stronę co do tego samego wyroku, chyba że okoliczności sprawy wykluczają tę ocenę.

§ 3. Wniosek, o którym mowa w § 1, pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jego złożeniem. O pozostawieniu wniosku i pism związanych z jego złożeniem zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy złożeniu pierwszego pisma.

§ 4. Przepisy § 1–3 stosuje się odpowiednio do wniosku o uzupełnienie i o wykładnię wyroku.”;

121) w art. 351 uchyla się § 2;

122) art. 352 otrzymuje brzmienie:

„Art. 352. Sąd, który wydał wyrok, rozstrzyga postanowieniem wątpliwości co do jego treści.”;

123) art. 355 otrzymuje brzmienie:

„Art. 355. Sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew, strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona uгода zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne.”;

124) w art. 357:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu stronom, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Doręczając postanowienie stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, należy ją pouczyć o dopuszczalności, warunkach, terminie i sposobie złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia tego postanowienia i wniesienia środka zaskarżenia albo o tym, że postanowienie nie podlega uzasadnieniu lub zaskarżeniu.”;

- b) po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd uzasadnia tylko wtedy, gdy podlega ono zaskarżeniu, i tylko na żądanie strony zgłoszone w terminie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia. Postanowienie z uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która zażądała sporządzenia uzasadnienia i doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.”;

- c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Uzasadnienie postanowienia sporządza się w terminie tygodnia od dnia wpływu do właściwego sądu wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem, a jeżeli wniosek był dotknięty brakami – od dnia usunięcia tych braków.”;

- d) dodaje się § 5 i 6 w brzmieniu:

„§ 5. Wydając postanowienie, nawet niepodlegające zaskarżeniu, sąd może przy nim zwięźle wskazać zasadnicze powody rozstrzygnięcia, jeżeli mając na względzie okoliczności sprawy uzna, że pozwoli to na usprawnienie postępowania.

§ 6. Wydając postanowienie podlegające zaskarżeniu sąd może, według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, postanowić o odstąpieniu od jego uzasadnienia, jeżeli w całości uwzględni zawarty w piśmie procesowym wniosek strony i podzieli argumenty strony przytoczone na jego poparcie. W postanowieniu należy powołać to pismo. Jeżeli pismo to zostanie doręczone później niż postanowienie, termin do złożenia zażalenia biegnie od dnia doręczenia tego pisma.”;

- 125) w art. 364 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prawomocność orzeczenia stwierdza na wniosek strony sąd pierwszej instancji, a dopóki akta sprawy znajdują się w sądzie drugiej instancji – ten sąd.”;

- 126) w art. 367:

- a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów. Na posiedzeniu niejawnym sąd orzeka w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem wydania wyroku.”;

- b) po § 3 dodaje się § 3¹ w brzmieniu:

„§ 3¹. Sąd może zlecić przeprowadzenie dowodu sędziemu wyznaczonemu, także gdy przyczyni się to do przyspieszenia postępowania.”;

- c) uchyla się § 4;

- 127) w art. 368:

- a) w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów lub dowodów.”;

- b) po § 1 dodaje się § 1¹–1³ w brzmieniu:

„§ 1¹. W zarzutach co do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia należy wskazać fakty ustalone przez sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy lub istotne dla rozstrzygnięcia fakty nieustalone przez sąd pierwszej instancji.

§ 1². Powołując nowe fakty lub dowody, należy uprawdopodobnić, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

§ 1³. Powołując fakt wykazany dowodem utrwalonym za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, należy oznaczyć część zapisu dotyczącą tego faktu.”;

- 128) w art. 369:

- a) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W przypadku przedłużenia terminu do sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku termin, o którym mowa w § 1, wynosi trzy tygodnie. O terminie tym sąd zawiadamia stronę doręczając jej wyrok z uzasadnieniem. Jeżeli w zawiadomieniu termin ten wskazano błędnie, a strona się do niego zastosowała, apelację uważa się za wniesioną w terminie.”;

- b) uchyla się § 2,

- c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Termin, o którym mowa w § 1, uważa się za zachowany także wtedy, gdy przed jego upływem strona wniosła apelację do sądu drugiej instancji. W takim przypadku sąd ten zawiadamia sąd pierwszej instancji o wniesieniu apelacji i żąda przedstawienia akt sprawy.”;

129) uchyla się art. 370;

130) art. 371 otrzymuje brzmienie:

„Art. 371. Sąd pierwszej instancji przedstawia niezwłocznie akta sprawy sądowi drugiej instancji.”;

131) uchyla się art. 372;

132) art. 373 otrzymuje brzmienie:

„Art. 373. § 1. Sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.

§ 2. Czynności związane z nadaniem biegu apelacji może wykonywać referendarz sądowy.”;

133) po art. 373 dodaje się art. 373¹ w brzmieniu:

„Art. 373¹. Przewodniczący zarządza doręczenie odpisów apelacji pozostałym stronom, pouczając je o treści art. 374. Pozostałe strony mogą wnieść odpowiedź na apelację w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia odpisu apelacji.”;

134) art. 374 i art. 375 otrzymują brzmienie:

„Art. 374. Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Art. 375. Poza przypadkami określonymi w art. 391¹, art. 373 i art. 374 przewodniczący wyznacza rozprawę.”;

135) w art. 386 § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. W przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sąd rozpoznaje ją w tym samym składzie, chyba że nie jest to możliwe lub powodowałoby nadmierną zwłokę w postępowaniu.

§ 6. Ocena prawna wyrażona w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiąże zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Nie dotyczy to jednak przypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego lub faktycznego, albo po wydaniu wyroku sądu drugiej instancji Sąd Najwyższy w uchwale rozstrzygającej zagadnienie prawne wyraził odmienną ocenę prawną.”;

136) w art. 387 § 2–4 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Pisemne uzasadnienie albo transkrypcję wygłoszonego uzasadnienia sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia orzeczenia. Jeżeli ogłoszenia nie było, termin ten liczy się od dnia wydania orzeczenia. Jeżeli apelację oddalono lub zmieniono zaskarżony wyrok, pisemne uzasadnienie albo transkrypcję wygłoszonego uzasadnienia sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

§ 2¹. W uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, chyba że sąd drugiej instancji zmienił lub uzupełnił te ustalenia; jeżeli sąd drugiej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe lub odmiennie ocenił dowody przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji, uzasadnienie powinno także zawierać ustalenie faktów, które sąd drugiej instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;
- 2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji.

§ 3. Orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia orzeczenia zgłosiła wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem. Przepis art. 327 § 2 stosuje się odpowiednio. Jeżeli ogłoszenia nie było, orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się stronom z urzędu w terminie tygodnia od dnia sporządzenia uzasadnienia.

§ 4. Jeżeli nie sporządzono pisemnego uzasadnienia wyroku ani transkrypcji wygłoszonego uzasadnienia, a w sprawie została wniesiona skarga kasacyjna lub skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sporządza się je w terminie dwóch tygodni od dnia wniesienia skargi, a jeżeli skarga była dotknięta brakami – od dnia usunięcia tych braków. Uzasadnienie można ograniczyć do zakresu, którego dotyczy skarga.”;

137) w art. 388:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli na skutek wykonania orzeczenia stronie może być wyrządzona niepowetowana szkoda, sąd drugiej instancji na wniosek strony może wstrzymać wykonanie swego orzeczenia do czasu ukończenia postępowania kasacyjnego. Jeżeli apelację oddalono, sąd drugiej instancji może wstrzymać wykonanie także orzeczenia sądu pierwszej instancji.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W przypadku, o którym mowa w § 1, sąd drugiej instancji na wniosek strony może także uzależnić wykonanie orzeczenia od złożenia przez powoda stosownego zabezpieczenia.”;

138) po art. 391 dodaje się art. 391¹ w brzmieniu:

„Art. 391¹. § 1. W przypadku wniesienia apelacji od wyroku wydanego na podstawie art. 191¹ można pominąć czynności, które ustawa nakazuje podjąć na skutek wniesienia apelacji, w szczególności nie wzywać powoda do usunięcia jej braków ani uiszczenia opłaty. Sąd drugiej instancji może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając apelacji osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z tą apelacją.

§ 2. W przypadku wątpliwości apelację uważa się za wniesioną co do całości wyroku z wnioskiem o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

§ 3. W przypadku stwierdzenia, że powództwo nie jest oczywiście bezzasadne, sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W pozostałych przypadkach sąd drugiej instancji oddala apelację.

§ 4. Uzasadnienie wyroku oddalającego apelację sąd drugiej instancji może ograniczyć do odwołania się do ustaleń i wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji.

§ 5. Wyrok z pisemnym uzasadnieniem, o ile je sporządzono, i wymaganymi przez ustawę pouczeniami z urzędu doręcza się tylko powodowi.

§ 6. Przepisu art. 394¹ § 1¹ nie stosuje się.

§ 7. W przypadku uchylenia wyroku wydanego na podstawie art. 191¹ w toku ponownego rozpoznania:

- 1) ilekroć ustawa przewiduje zwrot pozwu, sąd umarza postępowanie;
- 2) wraz z odpisem pozwu doręcza się pozwanemu odpisy apelacji oraz wyroków sądów obu instancji z uzasadnieniami.”;

139) w art. 394 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest:

- 1) zwrot pisma wniesionego jako pozew, z którego nie wynika żądanie rozpoznania sprawy;
- 2) zwrot pozwu;
- 3) odmowa odrzucenia pozwu;
- 4) przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu lub niższemu albo podjęcie postępowania w innym trybie;
- 5) zawieszenie postępowania i odmowa podjęcia zawieszzonego postępowania;
- 6) zwrot kosztów, określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu, zwrot opłaty lub obciążenie kosztami sądowymi – jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy.

§ 2. Termin do wniesienia zażalenia wynosi tydzień od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem. Jeżeli przy wydaniu postanowienia sąd odstąpił od jego uzasadnienia, termin liczy się od dnia ogłoszenia postanowienia, a jeżeli podlegało ono doręczeniu – od dnia jego doręczenia.”;

140) w art. 394¹:

a) uchyla się § 2,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do postępowania przed Sądem Najwyższym toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio art. 394 § 2 i 3, art. 395, art. 397 § 1, art. 398⁶ § 3, art. 398¹⁴, art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze, art. 398¹⁶, art. 398¹⁷ i art. 398²¹.”;

141) po art. 394¹ dodaje się art. 394^{1a} i art. 394^{1b} w brzmieniu:

„Art. 394^{1a}. § 1. Zażalenie do innego składu sądu pierwszej instancji przysługuje na postanowienia tego sądu, których przedmiotem jest:

- 1) odmowa zwolnienia od kosztów sądowych lub cofnięcie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie;
- 2) oddalenie opozycji przeciwko wstąpieniu interwenienta ubocznego oraz niedopuszczenie interwenienta do udziału w sprawie wskutek uwzględnienia opozycji;
- 3) rygor natychmiastowej wykonalności;
- 4) wstrzymanie wykonania prawomocnego orzeczenia do czasu rozstrzygnięcia skargi o wznowienie postępowania;
- 5) stwierdzenie prawomocności orzeczenia;
- 6) skazanie świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę, zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka oraz odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia;
- 7) odmowa uzasadnienia orzeczenia oraz jego doręczenia;
- 8) sprostowanie lub wykładnia orzeczenia albo ich odmowa;
- 9) zwrot zaliczki, zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz wynagrodzenie biegłego, mediatora i należności świadka, a także koszty przyznane w nakazie zapłaty, jeżeli nie wniesiono środka za skarżenia od nakazu;
- 10) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego;
- 11) zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem;
- 12) odrzucenie zażalenia;
- 13) odrzucenie skargi na orzeczenie referendarza sądowego.

§ 2. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia, o którym mowa w § 1, przepisy art. 394 § 2 i 3 oraz art. 395–397 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Jeżeli w sądzie pierwszej instancji nie można utworzyć składu do rozpoznania zażalenia, zażalenie rozpoznaje sąd drugiej instancji.

Art. 394^{1b}. Jeżeli zaskarżono postanowienie, o którym mowa w art. 394 § 1 i zarazem w art. 394^{1a} § 1, zażalenie rozpoznaje sąd drugiej instancji.”;

142) w art. 394²:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienie tego sądu o odrzuceniu apelacji.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji przysługuje także na postanowienia tego sądu, których przedmiotem jest:

- 1) odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie,
- 2) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego,
- 3) zwrot kosztów procesu, o ile nie wniesiono skargi kasacyjnej,
- 4) zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,
- 5) skazanie świadka, biegłego, strony, jej pełnomocnika oraz osoby trzeciej na grzywnę,
- 6) zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka,
- 7) odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia

– z wyjątkiem postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.”;

c) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia, o którym mowa w § 1 i 1¹, przepisy art. 394 § 2 i 3 oraz art. 395–397 stosuje się odpowiednio.”;

143) po art. 394² dodaje się art. 394³ w brzmieniu:

„Art. 394³. § 1. Niedopuszczalne jest zażalenie wniesione jedynie dla zwłoki w postępowaniu.

§ 2. Za zażalenie wniesione jedynie dla zwłoki w postępowaniu uważa się:

- 1) drugie i dalsze zażalenie wniesione przez tę samą stronę na to samo postanowienie,
- 2) zażalenie na postanowienie wydane w wyniku czynności wywołanych wniesieniem przez tę samą stronę wcześniejszego zażalenia

– chyba że okoliczności sprawy wykluczają tę ocenę.

§ 3. Zażalenie, o którym mowa w § 1, pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności, w szczególności nie przedstawia się go do rozpoznania sądowi właściwemu. To samo dotyczy pism związanych z jego wniesieniem.

§ 4. O pozostawieniu zażalenia i pism związanych z jego wniesieniem zawiadamia się stronę wnoszącą tylko raz – przy wniesieniu zażalenia.

§ 5. Przepis art. 380 stosuje się odpowiednio.”;

144) w art. 395 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W przypadku wniesienia zażalenia sąd pierwszej instancji niezwłocznie przedstawia je wraz z aktami sądowi właściwemu do jego rozpoznania. Strona przeciwna może wnieść odpowiedź na zażalenie w terminie tygodnia od dnia doręczenia zażalenia, a w przypadkach gdy ustawa przewiduje doręczenie zaskarżonego postanowienia tylko jednej ze stron oraz w przypadkach wskazanych w art. 394^{1a} § 1 pkt 6 – od dnia wniesienia zażalenia.”;

145) art. 396 i art. 397 otrzymują brzmienie:

„Art. 396. Sąd może wstrzymać wykonanie zaskarżonego postanowienia do czasu rozstrzygnięcia zażalenia.

Art. 397. § 1. Sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów.

§ 2. W postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia sąd uzasadnia z urzędu postanowienie kończące to postępowanie. W sprawach, w których zażalenie oddalono lub zmieniono zaskarżone postanowienie, pisemne uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zgłosiła wniosek o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem.

§ 3. Do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym.”;

146) w art. 398² dodaje się § 4 i 5 w brzmieniu:

„§ 4. Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach, w których powództwo oddalono na podstawie art. 191¹. Skargę kasacyjną wniesioną w takich sprawach pozostawia się w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności. To samo dotyczy pism związanych z jej wniesieniem. O pozostawieniu skargi kasacyjnej i pism związanych z jej wniesieniem zawiadamia się powoda tylko raz – przy wniesieniu pierwszego pisma.

§ 5. Przepisu § 4 nie stosuje się:

- 1) gdy w wyniku uchylecia przez sąd drugiej instancji wyroku wydanego na podstawie art. 191¹ i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania została ona rozpoznana na zasadach ogólnych;
- 2) do skargi kasacyjnej wniesionej przez podmiot, o którym mowa w art. 398¹ § 1, inny niż powód.”;

147) w art. 398⁶ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.”;

148) art. 398²² i art. 398²³ otrzymują brzmienie:

„Art. 398²². § 1. Na orzeczenie referendarza sądowego służy skarga w przypadkach, w których na postanowienie sądu służyłoby zażalenie.

§ 2. Skargę wnosi się do sądu, w którym referendarz sądowy wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie tygodnia od dnia jego doręczenia, a jeżeli zażądano uzasadnienia tego orzeczenia – od dnia jego doręczenia z uzasadnieniem.

§ 3. W przypadku wniesienia skargi orzeczenie referendarza sądowego traci moc.

§ 4. Jeżeli skarga jest oczywiście uzasadniona, referendarz sądowy, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie tygodnia od dnia wniesienia skargi może postanowieniem stwierdzić zasadność skargi i w miarę potrzeby wydać ponowne orzeczenie. Na ponowne orzeczenie służy skarga na zasadach ogólnych, jednak w przypadku jego zaskarżenia przepisu paragrafu niniejszego nie stosuje się.

§ 5. Po utracie mocy orzeczenia referendarza sądowego sąd rozpoznaje sprawę jako sąd pierwszej instancji. Jeżeli zaskarżenie postanowienia do sądu wyższego rzędu nie jest możliwe ze względu na brak takiego sądu, środek zaskarżenia rozpoznaje ten sam sąd w innym składzie.

§ 6. Jeżeli referendarz sądowy uzna, że skarga podlega odrzuceniu, przedstawia sprawę sądowi. W przypadku uznania, że brak jest podstaw do odrzucenia skargi, sąd może od razu rozpoznać sprawę, o ile stan sprawy na to pozwala.

§ 7. Przepisy § 1–6 stosuje się odpowiednio do postępowania ze skargi na zarządzenie referendarza sądowego.

Art. 398²³. § 1. Wniesienie skargi na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie kosztów sądowych lub kosztów procesu oraz na postanowienie o odmowie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego wstrzymuje wykonalność tego postanowienia.

§ 2. Jeżeli wniesiono skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane na podstawie art. 395 § 2, ponowne wydanie postanowienia na tej podstawie przez referendarza sądowego nie jest dopuszczalne.

§ 3. Sąd rozpoznaje skargę w składzie jednego sędziego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu.”;

149) po art. 398²³ dodaje się art. 398²⁴ w brzmieniu:

„Art. 398²⁴. W zakresie nieuregulowanym do postępowania ze skargi na orzeczenie referendarza sądowego stosuje się odpowiednio przepisy o zażaleniu.”;

150) w art. 403 w § 2 wyrazy „okoliczności faktycznych” zastępuje się wyrazem „faktów”;

151) w art. 410 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie.”;

152) art. 414 otrzymuje brzmienie:

„Art. 414. Wniesienie skargi o wznowienie nie tamuje wykonania zaskarżonego wyroku. W przypadku uprawdopodobnienia, że skarżącemu grozi niepowetowana szkoda, sąd może na wniosek strony wstrzymać wykonanie wyroku, chyba że strona przeciwna złoży odpowiednie zabezpieczenie.”;

153) w art. 424⁶ § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd odrzuca skargę wniesioną z naruszeniem art. 87¹ § 1, spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również skargę, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.”;

154) w 424⁸ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd Najwyższy odrzuca skargę, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd niższej instancji, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1, jak również skargę z innych przyczyn niedopuszczalną.”;

155) w art. 450 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W przypadku śmierci pozwanego małżonka, a jeżeli pozwanymi byli oboje małżonkowie – w przypadku śmierci jednego z nich, sąd orzekający ustanowi kuratora, który wstępuje w miejsce zmarłego małżonka, po czym podejmie zawieszono postępowanie.”;

156) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII po dziale II dodaje się dział IIa w brzmieniu:

„Dział IIa

Postępowanie w sprawach gospodarczych

Art. 458¹. § 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się w sprawach gospodarczych podlegających rozpoznaniu w procesie.

§ 2. W sprawach gospodarczych rozpoznawanych według przepisów niniejszego działu przepisy o innych postępowaniach odrębnych stosuje się w zakresie, w którym nie są sprzeczne z przepisami niniejszego działu. Nie dotyczy to spraw gospodarczych rozpoznawanych w europejskim postępowaniu nakazowym, europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Art. 458². § 1. Sprawami gospodarczymi są sprawy:

- 1) ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej;
- 2) określone w pkt 1, choćby którakolwiek ze stron zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej;

- 3) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i art. 479–490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505);
- 4) przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku;
- 5) z umów o roboty budowlane oraz ze związanych z procesem budowlanym umów służących wykonaniu robót budowlanych;
- 6) z umów leasingu;
- 7) przeciwko osobom odpowiadającym za dług przedsiębiorcy, także posiłkowo lub solidarnie, z mocy prawa lub czynności prawnej;
- 8) między organami przedsiębiorstwa państwowego;
- 9) między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór;
- 10) z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego;
- 11) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest orzeczenie sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo uгода zawarta przed tym sądem;
- 12) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem.

§ 2. Nie są sprawami gospodarczymi sprawy o:

- 1) podział majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej po jej ustaniu;
- 2) wierzytelność nabytą od osoby niebędącej przedsiębiorcą, chyba że wierzytelność ta powstała ze stosunku prawnego w zakresie działalności gospodarczej prowadzonej przez wszystkie jego strony.

Art. 458³. § 1. Pozew powinien zawierać również wskazanie adresu poczty elektronicznej powoda albo oświadczenie powoda, że nie posiada takiego adresu.

§ 2. Pierwsze pismo procesowe pozwanego wniesione po doręczeniu odpisu pozwu powinno zawierać również wskazanie adresu poczty elektronicznej albo oświadczenie pozwanego, że nie posiada takiego adresu, o czym poucza się go doręczając odpis pozwu.

§ 3. Niespełnienie wymogów, o których mowa w § 1 lub 2, uznaje się za brak formalny pisma uniemożliwiający nadanie mu prawidłowego biegu.

Art. 458⁴. § 1. Stronę niezastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej sąd poucza o treści art. 458⁵ § 1 i 4, art. 458⁶, art. 458¹⁰ oraz art. 458¹¹.

§ 2. Pouczeń, o których mowa w § 1, udziela się stronie niezwłocznie po złożeniu pierwszego pisma procesowego, a jeżeli było ono dotknięte brakami – po ich usunięciu. Doręczenie pouczeń następuje na piśmie oraz na wskazany przez stronę adres poczty elektronicznej. Pouczenia doręcza się także pełnomocnikowi, chyba że pełnomocnikiem tym jest adwokat, radca prawny lub rzecznik patentowy lub za stronę działa Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Stronie niezastępowanej przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, która nie jest przedsiębiorcą lub jest przedsiębiorcą będącym osobą fizyczną, udziela się pouczeń, o których mowa w § 1, także przy pierwszej czynności sądu, na którą strona się stawiła.

§ 4. Stronę, której nie udzielono pouczeń, o których mowa w § 1, w sposób przewidziany w § 2, uważa się za pozbawioną możliwości obrony swych praw, chyba że nieudzielenie pouczeń nie miało wpływu na zachowanie tej strony w toku postępowania.

Art. 458⁵. § 1. Powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie, a pozwany – w odpowiedzi na pozew.

§ 2. Doręczając pouczenia, o których mowa w art. 458⁴ § 1, przewodniczący wzywa stronę, by w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż tydzień, powołała wszystkie twierdzenia i dowody.

§ 3. Stosownie do okoliczności sprawy przewodniczący może określić inny termin do powołania przez stronę twierdzeń i dowodów.

§ 4. Twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem § 1–3 podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.

Art. 458⁶. § 1. Na wniosek strony, która nie jest przedsiębiorcą lub jest przedsiębiorcą będącym osobą fizyczną, sąd rozpoznaje sprawę z pominięciem przepisów niniejszego działu.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, strona może złożyć w terminie tygodnia od dnia doręczenia jej na piśmie pouczeń, o których mowa w art. 458⁴ § 1, a jeżeli doręczenie pouczeń nie było wymagane – w pozwie albo pierwszym piśmie procesowym pozwanego.

Art. 458⁷. § 1. Sąd gospodarczy, który stwierdzi, że sprawa nie jest sprawą gospodarczą, może z tego powodu przekazać ją sądowi właściwemu w terminie miesiąca od dnia wdania się w spór co do istoty sprawy przez pozwanego.

§ 2. Przekazanie sprawy gospodarczej może nastąpić w terminie miesiąca od dnia wdania się w spór co do istoty sprawy przez pozwanego. Sprawę gospodarczą, której nie przekazano sądowi gospodarczemu ze względu na upływ tego terminu, rozpoznaje się z pominięciem przepisów niniejszego działu.

Art. 458⁸. § 1. W toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych. Jednakże w przypadku zmiany okoliczności powód może żądać, zamiast pierwotnego przedmiotu sporu, jego równowartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się może nadto rozszerzyć powództwo o świadczenia za kolejne okresy.

§ 2. Przepisów art. 177 § 1 pkt 5, art. 194–196, art. 198 oraz art. 205 nie stosuje się.

§ 3. Powództwo wzajemne jest niedopuszczalne.

§ 4. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by rozstrzygnięcie w sprawie zapadło nie później niż sześć miesięcy od dnia złożenia odpowiedzi na pozew. Jeżeli odpowiedź ta była dotknięta brakami, termin ten biegnie od dnia usunięcia tych braków, a jeżeli jej nie złożono – od dnia upływu terminu do jej złożenia.

Art. 458⁹. § 1. Strony mogą się umówić o wyłączenie określonych dowodów w postępowaniu w sprawie z określonego stosunku prawnego powstałego na podstawie umowy (umowa dowodowa).

§ 2. Umowę dowodową zawiera się na piśmie pod rygorem nieważności albo ustnie przed sądem. W przypadku wątpliwości uważa się, że umowa późniejsza utrzymuje w mocy te postanowienia umowy wcześniejszej, które da się z nią pogodzić.

§ 3. Umowa dowodowa zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu jest nieważna.

§ 4. Zarzut nieważności lub bezskuteczności umowy dowodowej można podnieść najpóźniej na posiedzeniu, na którym powołano się na tę umowę, a jeśli uczyniono to w piśmie procesowym – najpóźniej w następnym piśmie procesowym albo na najbliższym posiedzeniu.

§ 5. Objęcie umową dowodową dowodu przeprowadzonego przed sądem przed jej zawarciem nie pozbawia go mocy dowodowej.

§ 6. Sąd nie dopuści z urzędu dowodu wyłączonego umową dowodową.

§ 7. Fakty, które miałyby zostać wykazane dowodami wyłączonymi przez umowę dowodową, sąd może ustalić na podstawie twierdzeń stron, biorąc pod rozwagę całokształt okoliczności sprawy. Jeżeli ustalenia wymaga rozmiar należnego świadczenia, przepis art. 322 stosuje się odpowiednio.

Art. 458¹⁰. Dowód z zeznań świadków sąd może dopuścić jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 458¹¹. Czynność strony, w szczególności oświadczenie woli lub wiedzy, z którą prawo łączy nabycie, utratę lub zmianę uprawnienia strony w zakresie danego stosunku prawnego, może być wykazana tylko dokumentem, o którym mowa w art. 77³ Kodeksu cywilnego, chyba że strona wykaże, że nie może przedstawić dokumentu z przyczyn od niej niezależnych.

Art. 458¹². Niezależnie od wyniku sprawy sąd może obciążyć kosztami procesu w całości lub części stronę, która przed wytoczeniem powództwa zaniechała próby dobrowolnego rozwiązania sporu, uchyliła się od udziału w niej lub uczestniczyła w niej w złej wierze i przez to przyczyniła się do zbędnego wytoczenia powództwa lub wadliwego określenia przedmiotu sprawy.

Art. 458¹³. Do wyroku sądu pierwszej instancji zasądzającego świadczenie w pieniądzu lub rzeczach zamiennych przepisy art. 492 § 1 i 2 stosuje się odpowiednio.”;

157) w art. 461:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Powództwo w sprawie z zakresu prawa pracy można wytoczyć bądź przed sąd ogólnie właściwy dla pozwanego, bądź przed sąd, w którego obszarze właściwości praca jest, była lub miała być wykonywana.”;

b) § 2 i 2¹ otrzymują brzmienie:

„§ 2. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych właściwy jest sąd, w którego obszarze właściwości ma miejsce zamieszkania albo siedzibę strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy lub orzeczenia wydanego przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, jak również występująca z żądaniem w pozostałych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wymienionych w art. 476 § 3. Jeżeli na tej podstawie nie można ustalić sądu właściwego, właściwy jest sąd, w którego obszarze właściwości ma siedzibę organ rentowy, a w sprawie, w której występuje wymieniony w art. 476 § 3 organ inny niż rentowy – ten organ.

§ 2¹. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu emerytalnego określonego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wojskowego organu emerytalnego albo organu emerytalnego właściwego w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej, właściwy jest sąd, w którego obszarze właściwości ma siedzibę ten organ. Przepisu art. 44 nie stosuje się, chyba że miałyby to prowadzić do nieważności postępowania.”

c) uchyla się § 2²,

d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sąd właściwy może na zgodny wniosek stron przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, rozpoznającemu sprawy z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych, jeżeli przemawiają za tym względy celowości.”;

158) w art. 464 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym przypadku sąd przekaze sprawę temu organowi. Jeżeli jednak organ ten uprzednio uznał się za niewłaściwy, sąd rozpozna sprawę.”;

159) w art. 467:

a) uchyla się § 1–3,

b) po § 3 dodaje się § 3¹ i 3² w brzmieniu:

„§ 3¹. Stronę wnoszącą pismo wszczynające postępowanie wzywa się do usunięcia jego braków, tylko gdy braki te uniemożliwiają przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego z udziałem strony wnoszącej pismo.

§ 3². Posiedzenie przygotowawcze służy także usunięciu braków pisma wszczynającego postępowanie w zakresie niezbędnym do nadania sprawie prawidłowego biegu oraz, w razie potrzeby, ustaleniu przez sąd dowodów do przeprowadzenia z urzędu, a także wyjaśnieniu innych okoliczności istotnych dla prawidłowego i szybkiego rozpoznania sprawy.”;

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych okaże się, że występują istotne braki w materiale, a jego uzupełnienie w postępowaniu sądowym byłoby połączone ze znacznymi trudnościami, przewodniczący może zwrócić organowi rentowemu akta sprawy w celu uzupełnienia materiału sprawy. To samo dotyczy przypadku, w którym decyzja organu rentowego nie zawiera:

- 1) podstawy prawnej i faktycznej;
- 2) wskazania sposobu wyliczenia świadczenia.”;

160) uchyla się art. 468;

161) art. 470 i art. 471 otrzymują brzmienie:

„Art. 470. Pozwany ma obowiązek zapewnić, by osoba reprezentująca go przy czynnościach sądu była obezna na ze stanem faktycznym sprawy i umocowana do zawarcia ugody.

Art. 471. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by termin posiedzenia, na którym sprawa ma zostać rozpoznana, przypadł nie później niż miesiąc od dnia zakończenia posiedzenia przygotowawczego, a jeżeli go nie przeprowadzono – nie później niż sześć miesięcy od dnia złożenia odpowiedzi na pozew. Jeżeli odpowiedź ta była dotknięta brakami, termin ten biegnie od dnia usunięcia tych braków, a jeżeli odpowiedzi nie złożono – od dnia upływu terminu do jej złożenia.”;

162) art. 475¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 475¹. Przepisów art. 466, art. 467, art. 470 i art. 471 nie stosuje się do skargi kasacyjnej i postępowania przed Sądem Najwyższym wywołanego jej wniesieniem.”;

- 163) w art. 476 w § 1 w pkt 3 i w § 5 w pkt 1 w lit. b oraz w art. 477⁶ § 1 wyrazy „zakładu pracy” zastępuje się wyrazem „pracodawcy”;
- 164) w art. 477² § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Uznając wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne albo przywracając pracownika do pracy, sąd na wniosek pracownika może w wyroku nałożyć na pracodawcę obowiązek dalszego zatrudnienia pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.”;
- 165) art. 477⁷ otrzymuje brzmienie:
„Art. 477⁷. Przepisów art. 464, art. 467 § 3¹ i art. 470–473 nie stosuje się w sprawach, w których pracownik jest stroną pozwaną.”;
- 166) w art. 477⁹ uchyla się § 3²;
- 167) w art. 477¹¹ uchyla się § 3;
- 168) w art. 477¹³ uchyla się § 2;
- 169) w art. 477¹⁴ po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:
„§ 2¹. Jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.”;
- 170) art. 479³⁰ otrzymuje brzmienie:
„Art. 479³⁰. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać wykonanie decyzji do czasu rozstrzygnięcia sprawy.”;
- 171) art. 479⁵² otrzymuje brzmienie:
„Art. 479⁵². W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać wykonanie decyzji do czasu rozstrzygnięcia sprawy.”;
- 172) art. 479⁶³ otrzymuje brzmienie:
„Art. 479⁶³. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać do czasu rozstrzygnięcia sprawy wykonanie decyzji, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków.”;
- 173) art. 479⁷⁴ otrzymuje brzmienie:
„Art. 479⁷⁴. W przypadku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sąd ochrony konkurencji i konsumentów może na wniosek strony, która wniosła odwołanie, wstrzymać wykonanie decyzji do czasu rozstrzygnięcia sprawy.”;
- 174) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale V w rozdziale 1 po art. 480 dodaje się art. 480¹–480⁴ w brzmieniu:
„Art. 480¹. § 1. Sąd wydaje nakaz zapłaty, jeżeli powód dochodzi roszczenia pieniężnego albo świadczenia innych rzeczy zamiennych, a w innych przypadkach – jeżeli przepis szczególny tak stanowi.
§ 2. Po utracie mocy lub uchyleniu nakazu zapłaty albo w przypadku braku podstaw do jego wydania sąd rozpoznaje sprawę według przepisów ogólnych lub w postępowaniu odrębnym właściwym dla danej sprawy, chyba że przepis szczególny przewiduje inny skutek, w szczególności umorzenie postępowania.
Art. 480². § 1. W nakazie zapłaty sąd nakazuje pozwanemu, by w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoił roszczenie w całości wraz z kosztami albo wniósł środek zaskarżenia.
§ 2. Jeżeli pozwany mieszka lub ma siedzibę za granicą, a nie ma przedstawiciela w kraju, termin, o którym mowa w § 1, wynosi miesiąc, przy czym gdyby doręczenie nakazu zapłaty miało mieć miejsce poza terytorium Unii Europejskiej, oznacza się termin nie krótszy niż trzy miesiące.
§ 3. Nakaz zapłaty doręcza się stronom. Pozwanemu nakaz zapłaty doręcza się z odpisem pozwu, z odpisami załączników do pozwu oraz pouczeniem o terminie i sposobie zaskarżenia nakazu oraz skutkach jego niezaskarżenia.
§ 4. Nakaz zapłaty, od którego nie wniesiono środka zaskarżenia, ma skutki prawomocnego wyroku.”

§ 5. Jeżeli po wydaniu nakazu zapłaty okaże się, że pozwany w chwili wniesienia pozwu nie miał zdolności sądowej, zdolności procesowej albo organu powołanego do jego reprezentowania, a braki te nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie zgodnie z przepisami kodeksu, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty i wydaje odpowiednie postanowienie.

Art. 480³. § 1. Środek zaskarżenia od nakazu zapłaty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty.

§ 2. W piśmie zawierającym środek zaskarżenia od nakazu zapłaty pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości czy w części oraz przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 3. Sąd odrzuca środek zaskarżenia niedopuszczalny, spóźniony, nieopłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto pomimo wezwania.

Art. 480⁴. § 1. Nakaz zapłaty sąd wydaje na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. Czynności w sprawie, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy i wydania wyroku, może wykonywać referendarz sądowy.”;

175) art. 484¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 484¹. Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydaje się na wniosek powoda zgłoszony w pozwie.”;

176) w art. 485:

a) w § 1:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Sąd wydaje nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, jeżeli fakty uzasadniające dochodzone roszczenie są udowodnione dołączonym do pozwu.”;

– uchyla się pkt 4,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd wydaje również nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla lub czeku należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości. W przypadku przejścia na powoda praw z weksla lub czeku, do wydania nakazu niezbędne jest przedstawienie dokumentów uzasadniających roszczenia, o ile przejście tych praw na powoda nie wynika bezpośrednio z weksla lub czeku.”;

c) uchyla się § 3,

d) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli nie dołączono oryginału weksla lub czeku, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia do akt pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.”;

177) w art. 486:

a) uchyla się § 1,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach, o których mowa w art. 485 § 2a, przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by pierwsze posiedzenie wyznaczone w celu wydania nakazu zapłaty, rozpoznania sprawy lub nadania jej innego biegu odbyło się nie później niż dwa miesiące od dnia wniesienia pozwu, a jeżeli pozew był dotknięty brakami – od dnia ich usunięcia.”;

178) uchyla się art. 491;

179) w art. 492 w § 3 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „, warrantu, rewersu”;

180) uchyla się art. 492¹;

181) art. 493 otrzymuje brzmienie:

„Art. 493. § 1. Od nakazu zapłaty pozwany może wnieść zarzuty.

§ 2. W piśmie zawierającym zarzuty pozwany powinien, poza elementami wskazanymi w art. 480³ § 2, wymienić fakty, z których wywodzi żądania, i dowody na wykazanie każdego z nich.

§ 3. W postępowaniu po wniesieniu zarzutów:

- 1) nie stosuje się przepisów art. 194–196 i art. 198;
- 2) powództwo wzajemne jest niedopuszczalne;
- 3) nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych; jednakże w przypadku zmiany okoliczności powód może żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego równowartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się może nadto rozszerzyć powództwo o świadczenia za kolejne okresy.

§ 4. Jeżeli zachodzą podstawy do odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania, sąd z urzędu postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i wydaje odpowiednie rozstrzygnięcie. W innym przypadku sąd wydaje wyrok, którym w całości lub części utrzymuje nakaz zapłaty w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu.”;

182) uchyla się art. 494–496;

183) art. 497 otrzymuje brzmienie:

„Art. 497. § 1. W przypadku cofnięcia zarzutów sąd stwierdza postanowieniem, że nakaz zapłaty pozostaje w mocy i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu. Przepis art. 203 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w art. 203 § 4, sąd może uznać cofnięcie zarzutów za niedopuszczalne.”;

184) uchyla się art. 497¹ i art. 498;

185) w art. 499 w § 1:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Sąd wydaje nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawach określonych w art. 480¹ § 1, chyba że według treści pozwu.”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) twierdzenia co do faktów budzą wątpliwość.”;

c) uchyla się pkt 4;

186) uchyla się art. 502–504;

187) w art. 505:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Od nakazu zapłaty pozwany może wnieść sprzeciw.”;

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Na wniosek strony sąd wydaje postanowienie stwierdzające utratę mocy nakazu zapłaty w całości lub części.”;

188) art. 505¹ i art. 505² otrzymują brzmienie:

„Art. 505¹. § 1. W postępowaniu uproszczonym rozpoznaje się sprawy o świadczenie, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, a w sprawach o roszczenia z rękojmi lub gwarancji – jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty.

§ 2. Spośród spraw wymienionych w § 1 nie rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym spraw:

- 1) należących do właściwości sądów okręgowych;
- 2) małżeńskich i z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi;
- 3) z zakresu prawa pracy rozpoznawanych z udziałem ławników;
- 4) z zakresu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem spraw wymienionych w art. 477⁸ § 2 i spraw o rentę.

§ 3. Sąd może rozpoznać sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, jeżeli może to przyczynić się do sprawniejszego rozwiązania sporu.

Art. 505². W sprawach rozpoznawanych według przepisów niniejszego działu posiedzenia przygotowawczego nie przeprowadza się, chyba że z okoliczności sprawy wynika, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego może przyczynić się do sprawniejszego rozpoznania sprawy.”;

189) w art. 505³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Połączenie kilku roszczeń w jednym pozwie jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy wynikają z tego samego stosunku prawnego lub kilku stosunków prawnych tego samego rodzaju. W przypadku niedopuszczalnego połączenia w jednym pozwie kilku roszczeń przewodniczący zarządza zwrot pozwu bez wezwania do usunięcia tego braku. Jeżeli w terminie tygodnia od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie powód cofnie pozew w zakresie żądań niepodlegających łączeniu, pozew w pozostałej części wywołuje skutek od daty jego pierwotnego wniesienia.”;

190) w art. 505⁶ uchyla się § 2;

191) art. 505⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 505⁷. § 1. Ilekroć ustalenie zasadności lub wysokości świadczenia powinno nastąpić przy zastosowaniu wiadomości specjalnych, od uznania sądu zależy powzięcie samodzielnej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy albo zasięgnięcie opinii biegłego.

§ 2. Opinii biegłego nie zasięga się, jeżeli jej przewidywany koszt miałby przekroczyć wartość przedmiotu sporu, chyba że uzasadniają to wyjątkowe okoliczności.

§ 3. Złożenie zeznań przez świadka nie stoi na przeszkodzie zasięgnięciu jego opinii jako biegłego, także co do faktów, o których zeznał jako świadek, nawet jeżeli uprzednio sporządził opinię na zlecenie podmiotu innego niż sąd.”;

192) w art. 505⁸:

a) uchyla się § 1 i 2,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. W sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza tysiąca złotych, uzasadnienie wyroku ogranicza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Od uznania sądu opartego na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy zależy rozszerzenie tego uzasadnienia o pozostałą treść określoną w art. 327¹ § 1.”;

193) w art. 505¹⁰ uchyla się § 2;

194) uchyla się art. 505¹¹;

195) w art. 505¹² po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W sprawach określonych w art. 505⁸ § 4 przepisu § 1 nie stosuje się, a zaskarżony wyrok może zostać uchylony tylko w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 3.”;

196) w art. 505¹⁴ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W postępowaniu uproszczonym w sprawach z zakresu prawa pracy przepisów art. 466, art. 477 i art. 477¹ nie stosuje się.”;

197) w art. 505²⁵ uchyla się § 1;

198) w art. 505²⁸ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Nakaz zapłaty nie może być wydany, jeżeli:

- 1) powód dochodzi roszczenia innego niż pieniężne;
- 2) doręczenie pozwanemu nakazu miałyby nastąpić poza granicami kraju.”;

199) art. 505²⁹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 505²⁹. § 1. W elektronicznym postępowaniu upominawczym nie stosuje się przepisów o postępowaniach odrębnych innych niż wymienione w art. 505²⁸ § 1 oraz przepisów art. 130^{1a}, art. 139 § 5 i art. 139¹.

§ 2. Postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym, które podlegają zaskarżeniu, uzasadnia się z urzędu. Termin do wniesienia zażalenia wynosi tydzień od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do zarządzeń przewodniczącego.

§ 4. Postanowienia wydane na podstawie art. 505³³ i art. 505³⁴ doręczają się z urzędu tylko powodowi.”;

200) w art. 505³² uchyla się § 4;

201) art. 505³³ i art. 505³⁴ otrzymują brzmienie:

„Art. 505³³. W przypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty sąd umarza postępowanie.

Art. 505³⁴. § 1. Jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał nakazu zapłaty, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w art. 131–138 i nie ma zastosowania art. 139 § 2 i 3 lub inny przepis szczególnie przewidujący skutek doręczenia, nakaz zapłaty uznaje się za doręczony, o ile adres, pod którym pozostawiono zawiadomienia, jest zgodny z adresem ujawnionym w rejestrze PESEL. W przeciwnym przypadku stosuje się przepis § 2.

§ 2. Jeżeli po wydaniu nakazu zapłaty okaże się, że nie można go doręczyć pozwanemu w kraju, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty i umarza postępowanie, chyba że powód w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż miesiąc, usunie przeszkodę w doręczeniu nakazu zapłaty. Wezwanie do usunięcia przeszkody nie podlega powtórzeniu.”;

202) art. 505³⁶–505³⁸ otrzymują brzmienie:

„Art. 505³⁶. W przypadku wniesienia sprzeciwu sąd umarza postępowanie w zakresie, w którym nakaz zapłaty utracił moc.

Art. 505³⁷. § 1. W przypadku umorzenia postępowania każda ze stron ponosi koszty procesu związane ze swym udziałem w sprawie.

§ 2. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od dnia wydania postanowienia o umorzeniu elektronicznego postępowania upominawczego powód wniesie pozew przeciwko pozwanemu o to samo roszczenie w postępowaniu innym niż elektroniczne postępowanie upominawcze, skutki prawne, które ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, następują z dniem wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Na żądanie stron sąd, rozpoznając sprawę, uwzględni koszty poniesione przez strony w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Art. 505³⁸. Rozpoznanie zażalenia na postanowienie wydane w elektronicznym postępowaniu upominawczym, jak również na postanowienie wydane w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi wykonawczemu wydanemu w tym postępowaniu, następuje w składzie jednego sędziego. W postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia zażalenia przepisy art. 505³⁰ § 2 i art. 505³¹ stosuje się odpowiednio.”;

203) w art. 508 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przepisu art. 48¹ nie stosuje się w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu wieczystoksięgowym i postępowaniu rejestrowym, a także w sprawach z zakresu prawa spadkowego, z wyjątkiem spraw o stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego oraz o dział spadku.”;

204) w art. 509¹ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Czynności w postępowaniach dotyczących rejestrów i ewidencji prowadzonych przez sądy może wykonywać referendarz sądowy, z wyjątkiem przygotowania i prowadzenia rozprawy, odmowy wpisu partii politycznej do ewidencji, wykreślenia wpisu partii politycznej z ewidencji oraz zawieszenia wydawania dziennika lub czasopisma.”;

205) po art. 511¹ dodaje się art. 511² w brzmieniu:

„Art. 511². § 1. Wniesienie odpowiedzi na wniosek o wszczęcie postępowania jest obowiązkowe, tylko gdy przewodniczący tak zarządzi.

§ 2. Posiedzenie przygotowawcze można wyznaczyć niezależnie od wniesienia odpowiedzi na wniosek.”;

206) uchyla się art. 517;

207) w art. 518¹ dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Na orzeczenie referendarza sądowego służy skarga także w przypadkach, w których na postanowienie sądu służyłaby apelacja.”;

208) uchyla się art. 519;

209) w art. 544 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sprawy o ubezwłasnowolnienie należą do właściwości sądów okręgowych, które rozpoznają je w składzie trzech sędziów.”;

210) w art. 567¹ w zdaniu drugim wyrazy „art. 508” zastępuje się wyrazami „art. 508 § 1–3”;

211) w art. 735:

a) uchyla się § 1,

b) w § 2 wyraz „trzyosobowym” zastępuje się wyrazami „trzech sędziów”;

212) w art. 740:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wydane na posiedzeniu niejawnym postanowienie o odmowie udzielenia zabezpieczenia, jak również postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, które podlega wykonaniu przez organ egzekucyjny, oraz dalsze postanowienia dotyczące tego zabezpieczenia sąd doręcza tylko uprawnionemu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Doręczenia obowiązanemu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, które podlega wykonaniu przez organ egzekucyjny dokonuje ten organ równocześnie z przystąpieniem do wykonania tego postanowienia.”

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także do postanowień w przedmiocie zabezpieczenia przez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową. Doręczenia obowiązanemu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia dokonuje sąd prowadzący księgę wieczystą równocześnie z doręczeniem orzeczenia w przedmiocie wniosku o wpis hipoteki.”

213) w art. 741 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 i 3 w brzmieniu:

„§ 2. Zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów.

§ 3. Sąd może uchylić zaskarżone postanowienie tylko gdy zachodzi nieważność postępowania.”

214) w art. 742 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przed wydaniem postanowienia w przedmiocie uchylenia lub ograniczenia zabezpieczenia sąd wysłucha uprawnionego.”

215) uchyla się art. 748;

216) w art. 759² dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Do doręczeń dokonywanych za pośrednictwem komornika w postępowaniu egzekucyjnym przepisu art. 139¹ nie stosuje się.”

217) w art. 763¹ zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Komornik poucza strony i uczestników postępowania niezastępowanych przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o sposobie i terminie zaskarżenia czynności.”

218) w art. 763² w § 3 w zdaniu pierwszym wyraz „jednoosobowym” zastępuje się wyrazami „jednego sędziego”;

219) po art. 766 dodaje się art. 766¹ w brzmieniu:

„Art. 766¹. § 1. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd uzasadnia z urzędu, gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

§ 2. Komornik uzasadnia postanowienie z urzędu, chyba że postanowienie wydano bez spisywania odrębnej sentencji.”

220) art. 767^{3a} otrzymuje brzmienie:

„Art. 767^{3a}. § 1. Wniesienie skargi na postanowienie referendarza sądowego nie powoduje utraty mocy zaskarżonego postanowienia.

§ 2. Jeżeli wniesiono skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane na podstawie art. 395 § 2, ponowne wydanie postanowienia na tej podstawie przez referendarza sądowego nie jest dopuszczalne.

§ 3. Sąd rozpoznaje skargę w składzie jednego sędziego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu.”

221) w art. 767⁴ po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów.”

222) w art. 770 w § 1 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„Przepisów art. 98 § 1¹ i 1² nie stosuje się.”

223) po art. 782 dodaje się art. 782¹ w brzmieniu:

„Art. 782¹. § 1. Sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności, jeżeli:

1) w świetle okoliczności sprawy jest oczywiste, że wniosek jest sprzeczny z prawem albo zmierza do obejścia prawa;

- 2) z okoliczności sprawy i treści tytułu egzekucyjnego wynika, że objęte tytułem wykonawczym roszczenie uległo przedawnieniu, chyba że wierzyciel przedstawi dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia.

§ 2. Prawomocne oddalenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie § 1 pkt 2 nie pozbawia wierzyciela prawa do wystąpienia z powództwem o ustalenie, że objęta tytułem egzekucyjnym wierzytelność nie uległa przedawnieniu. Nie dotyczy to sytuacji, gdy wierzycielowi przysługuje dalej idące roszczenie.”;

- 224) w art. 788 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności, jeżeli wszczęcie lub dalsze prowadzenie egzekucji możliwe jest na zasadach przewidzianych w art. 804¹ i art. 804². Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, że organ egzekucyjny prawomocnym postanowieniem nie dopuścił go do udziału w postępowaniu lub odmówił wszczęcia egzekucji.”;

- 225) w art. 794² § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Postanowienia wydane na posiedzeniach niejawnych w postępowaniach przewidzianych w niniejszym dziale sąd doręcza tylko wierzycielowi. Postanowienie co do nadania klauzuli wykonalności, o której mowa w art. 783 § 4, doręcza się w sposób przewidziany w art. 131¹.”;

- 226) w art. 797 po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął, do wniosku należy dołączyć również dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu przedawnienia.”;

- 227) w art. 804 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął, a wierzyciel nie przedłożył dokumentu, o którym mowa w art. 797 § 1¹, organ egzekucyjny odmawia wszczęcia egzekucji. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”;

- 228) po art. 804¹ dodaje się art. 804² w brzmieniu:

„Art. 804². § 1. Jeżeli po powstaniu tytułu wykonawczego uprawnienie przeszło na inną osobę, osoba ta może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi na podstawie tego tytułu, jeżeli wykaże przejście uprawnienia dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

§ 2. W przypadku niezłożenia przez uprawnionego dokumentów, o których mowa w § 1, organ egzekucyjny odmawia wszczęcia egzekucji bez wzywania wierzyciela do uzupełnienia braków wniosku.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 2, odpis postanowienia doręcza się tylko uprawnionemu. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”;

- 229) w art. 805 § 1¹ otrzymuje brzmienie:

„§ 1¹. Jeżeli podstawę egzekucji stanowi tytuł wykonawczy w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wyroku zaocznego lub nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, upominawczym albo elektronicznym postępowaniu upominawczym, komornik poucza dłużnika również o treści art. 139 § 1 i 5, art. 168, art. 172, art. 820³ § 1 i 2 i art. 824 § 1 pkt 5, a także stosownie do orzeczenia stanowiącego tytuł egzekucyjny o treści art. 344, art. 346, art. 480³, art. 492 § 3, art. 493 i art. 505 albo art. 505³⁵.”;

- 230) w art. 820³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Komornik podejmie na wniosek wierzyciela postępowanie zawieszona na podstawie § 1, jeżeli sąd lub referendarz sądowy, przed którym sprawa się toczyła albo się toczy, stwierdzi, że doręczenie wyroku zaocznego lub nakazu zapłaty było prawidłowe albo – w przypadku ponownego doręczenia – że upłynął termin do wniesienia środka zaskarżenia, chyba że zachodzi inna podstawa zawieszenia postępowania albo postępowanie podlega umorzeniu. W tym celu sąd albo referendarz sądowy postanowi wydać na wniosek wierzyciela odpowiednie zaświadczenie.”;

- 231) w art. 825 po pkt 1 dodaje się pkt 1¹ w brzmieniu:

„1¹) gdy zażąda tego dłużnik, jeżeli przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji roszczenie objęte tytułem wykonawczym uległo przedawnieniu, a wierzyciel nie wykaże, że nastąpiło zdarzenie, wskutek którego bieg terminu przedawnienia został przerwany;”;

- 232) w art. 840 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia;”;

233) w art. 1064³ uchyla się § 1;

234) w art. 1214 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. O uznaniu wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nienadających się do wykonania w drodze egzekucji, sąd orzeka postanowieniem.”

Art. 2. W ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2019 r. poz. 737 i 1309) w art. 15 uchyla się ust. 2.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52, 55, 60 i 125) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a. Sądy gospodarcze rozpoznają sprawy gospodarcze oraz inne sprawy z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należące do ich właściwości z mocy przepisów odrębnych. Sądami gospodarczymi są powołane do tego wydziały sądów powszechnych.”;

2) w art. 49 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także, gdy czynu określonego w § 1 dopuszczono się w piśmie złożonym w sądzie lub za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, o ile istnieje pewność co do osoby sprawcy.”;

3) w art. 150 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przed podjęciem po raz pierwszy pracy na stanowisku referendarza referendarz sądowy wobec prezesa sądu okręgowego, a referendarz zatrudniony w sądzie apelacyjnym – wobec prezesa tego sądu, składa ślubowanie według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście na powierzonym mi stanowisku referendarza służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, sumiennie i starannie wykonywać obowiązki urzędowe, przestrzegać prawa, kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy prawnie chronionej.”; składający ślubowanie może dodać zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg.”;

4) w art. 151 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Referendarze zatrudnieni w sądach mających siedziby na obszarze właściwości tego samego sądu okręgowego co najmniej raz w roku odbywają zebranie referendarzy okręgu. Zebranie zwołuje prezes sądu okręgowego.

§ 3. Zebranie referendarzy okręgu zajmuje stanowisko we wszystkich sprawach istotnych dla wykonywania zadań przez referendarzy, wybiera na okres kadencji przedstawiciela i reprezentuje referendarzy okręgu wobec organów sądów. Przewodniczącym zebrania referendarzy okręgu jest referendarz najstarszy wiekiem, chyba że zebranie wybierze innego przewodniczącego.”;

5) w art. 151a w § 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska referendarza, na wniosek kolegium właściwego sądu.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785 i 1043) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) pismo zawierające oświadczenie o rozszerzeniu powództwa lub jego zmianie w sposób powodujący wzrost wartości przedmiotu sporu;”;

2) w art. 4 uchyla się ust. 3;

3) w art. 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wydatki związane z doręczaniem pism sądowych nie obciążają stron, z wyjątkiem kosztów doręczenia za pośrednictwem komornika oraz dodatkowych kosztów doręczenia za granicą, w tym kosztów tłumaczenia.”;

4) w art. 8:

a) w ust. 1 wyrazy „Kodeksu postępowania cywilnego” zastępuje się wyrazami „ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 i 1469)”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Postanowienie w przedmiocie kosztów sądowych może wydać także referendarz sądowy.”;

c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Uiszczenie opłaty wyższej niż należna nie powoduje dla strony niekorzystnych skutków procesowych.”;

5) art. 12 i art. 13 otrzymują brzmienie:

„Art. 12. Opłatę stałą pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 10 000 złotych.

Art. 13. 1. W sprawach o prawa majątkowe pobiera się od pisma opłatę stałą ustaloną według wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej:

- 1) do 500 złotych – w kwocie 30 złotych;
- 2) ponad 500 złotych do 1500 złotych – w kwocie 100 złotych;
- 3) ponad 1500 złotych do 4000 złotych – w kwocie 200 złotych;
- 4) ponad 4000 złotych do 7500 złotych – w kwocie 400 złotych;
- 5) ponad 7500 złotych do 10 000 złotych – w kwocie 500 złotych;
- 6) ponad 10 000 złotych do 15 000 złotych – w kwocie 750 złotych;
- 7) ponad 15 000 złotych do 20 000 złotych – w kwocie 1000 złotych.

2. W sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20 000 złotych pobiera się od pisma opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości, nie więcej jednak niż 200 000 złotych.”;

6) po art. 13 dodaje się art. 13a–13e w brzmieniu:

„Art. 13a. W sprawach o roszczenia wynikające z czynności bankowych od strony będącej konsumentem lub osobą fizyczną prowadzącą gospodarstwo rodzinne przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej ponad 20 000 złotych pobiera się opłatę stałą w kwocie 1000 złotych.

Art. 13b. W sprawach o roszczenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 oraz z 2019 r. poz. 60, 235, 730 i 1009) przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej ponad 20 000 złotych pobiera się opłatę stałą w kwocie 1000 złotych.

Art. 13c. W sprawach o:

- 1) usunięcie niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
- 2) pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
- 3) zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji

– przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej ponad 40 000 złotych pobiera się opłatę stałą w kwocie 2000 złotych.

Art. 13d. W sprawach o prawa majątkowe dochodzone w postępowaniu grupowym opłata stała lub stosunkowa wynosi połowę opłaty ustalonej zgodnie z art. 13, art. 13a i art. 13b, jednak nie mniej niż 100 złotych i nie więcej niż 200 000 złotych.

Art. 13e. W sprawach, w których powód przed wytoczeniem powództwa wziął udział w mediacji prowadzonej na podstawie umowy o mediację zgodnie z ustawą z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego lub podjął próbę rozwiązania sporu przez złożenie wniosku o rozpatrzenie sporu przez właściwy sąd polubowny ustanowiony ustawą w celu rozpatrywania sporów konsumenckich albo wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązania sporu konsumenckiego, opłata stała lub stosunkowa od pozwu podlega obniżeniu o dwie trzecie, nie więcej jednak niż o 400 złotych.”;

7) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. W sprawie, w której powództwo oddalono na podstawie art. 191¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, powoda nie obciąża się kosztami sądowymi.

2. Jeżeli jednak apelację oddalono na podstawie art. 391¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, sąd drugiej instancji obciąży powoda opłatą podstawową od pozwu i od apelacji. Jeżeli powód wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych, sąd drugiej instancji może mu je przyznać.”;

8) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Opłatę tymczasową określa się w granicach od 30 złotych do 2000 złotych, a w sprawach dochodzonych w postępowaniu grupowym od 300 złotych do 20 000 złotych.”;

- 9) w art. 19:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2. Czwartą część opłaty pobiera się od pozwu:
 - 1) spełniającego przesłanki do rozpoznania w postępowaniu nakazowym;
 - 2) w elektronicznym postępowaniu upominawczym, z tym że w przypadku, o którym mowa w art. 505³⁷ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, uiszczoną opłatę od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym zalicza się na poczet opłaty od nowo wniesionego pozwu.”
 - b) w ust. 3 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
 - „3) wniosku o zawezwanie do próby ugodowej.”;
- 10) po art. 21 dodaje się art. 21a w brzmieniu:
„Art. 21a. W przypadku przekazania sprawy innemu sądowi nie przekazuje się temu sądowi pobranych w tej sprawie opłat.”;
- 11) w art. 22:
- a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie w przedmiocie.”,
 - b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) wynagrodzenia i zwrotu kosztów poniesionych przez mediatora, biegłego, tłumacza, kuratora lub uprawnioną osobę trzecią;”;
- 12) w art. 23:
- a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od.”;
 - b) uchyla się pkt 3;
- 13) w art. 24 w ust. 1 uchyla się pkt 5;
- 14) po art. 25 dodaje się art. 25a i art. 25b w brzmieniu:
„Art. 25a. Opłatę od pisma zawierającego oświadczenie o rozszerzeniu powództwa lub jego zmianie w sposób powodujący wzrost wartości przedmiotu sporu pobiera się w wysokości różnicy między opłatą należną od powództwa rozszerzonego lub zmienionego a opłatą należną sprzed rozszerzenia lub zmiany powództwa, nie niższej jednak niż 30 złotych.
Art. 25b. 1. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o doręczenie orzeczenia albo zarządzenia z uzasadnieniem zgłoszonego w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia albo doręczenia tego orzeczenia albo zarządzenia.
2. W przypadku wniesienia środka zaskarżenia opłatę uiszczoną od wniosku o doręczenie orzeczenia albo zarządzenia z uzasadnieniem zalicza się na poczet opłaty od środka zaskarżenia. Ewentualna nadwyżka nie podlega zwrotowi.”;
- 15) w art. 26 w ust. 1 uchyla się pkt 4 i 5;
- 16) po art. 26 dodaje się art. 26a w brzmieniu:
„Art. 26a. 1. W sprawach o:
1) ochronę praw autorskich i praw pokrewnych jak również dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych oraz ochronę innych praw na dobrach niematerialnych, w tym europejskich praw własności intelektualnej,
2) zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji
– pobiera się od pozwu opłatę stałą lub stosunkową w kwocie określonej w art. 13–13d od każdego roszczenia pieniężnego, a od każdego innego roszczenia stałą w kwocie 300 złotych.

2. Oplatę stałą w kwocie 200 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) zabezpieczenie dowodów, o którym mowa w art. 80 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231);
- 2) zobowiązanie naruszającego autorskie prawa majątkowe lub innej osoby do udzielenia informacji lub udostępnienia dokumentacji, o których mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych;
- 3) zabezpieczenie dowodów, o którym mowa w art. 286¹ ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 776, z 2018 r. poz. 2302 oraz z 2019 r. poz. 501);
- 4) zobowiązanie naruszającego patent, dodatkowe prawo ochronne lub prawo z rejestracji do udzielenia informacji, o których mowa w art. 286¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej;
- 5) zabezpieczenie dowodów, o którym mowa w art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2018 r. poz. 432);
- 6) zobowiązanie naruszającego wyłączone prawo lub innej osoby do udzielenia informacji lub udostępnienia dokumentacji, o których mowa w art. 36b ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin.”;

17) uchyla się art. 28;

18) w art. 29 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Oplatę stałą w kwocie 5000 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:”;

19) w art. 32:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Oplatę stałą w kwocie 1000 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

2. Oplatę stałą w kwocie 500 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego.”;

b) uchyla się ust. 3 i 4;

20) po art. 32 dodaje się art. 32a w brzmieniu:

„Art. 32a. 1. Oplatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od odwołania od decyzji organu regulacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

2. Oplatę stałą w kwocie 50 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie organu regulacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.”;

21) po art. 34 dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. 1. Oplatę stałą w kwocie 100 złotych od każdej osoby, której wniosek dotyczy, pobiera się od wniosku o wezwanie na rozprawę świadka, biegłego lub strony, jeżeli wniosek został złożony po zatwierdzeniu planu rozprawy.

2. W przypadku konieczności zarządzenia przymusowego sprowadzenia świadka pobiera się dodatkowo opłatę w kwocie 200 złotych.”;

22) w art. 35:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W sprawach z zakresu prawa pracy od pracodawcy pobiera się opłatę podstawową wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 000 złotych, od pracownika i pracodawcy pobiera się opłatę stosunkową od wszystkich podlegających opłacie pism.”;

b) uchyla się ust. 1a,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracodawca uiszcza opłatę podstawową od pism podlegających opłacie wymienionych w ust. 1, także w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy wytoczonej z powództwa inspektora pracy.”;

23) art. 36 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36. 1. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do strony wnoszącej odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.”;

24) w art. 44 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:”;

25) w art. 49 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:”;

26) art. 62 otrzymuje brzmienie:

„Art. 62. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o wykreślenie zastawu rejestrowego z rejestru zastawów.”;

27) art. 64 otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o uwierzytelnienie odpisu statutu w postępowaniu rejestrowym.”;

28) art. 68 i art. 69 otrzymują brzmienie:

„Art. 68. Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) udzielenie, zmianę lub uchylenie zabezpieczenia roszczenia;
- 2) wydanie, zmianę, uchylenie, stwierdzenie wygaśnięcia, zmianę wykonania, ograniczenie wykonania lub zakończenie wykonania europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym;
- 3) uzyskanie informacji o rachunku bankowym, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 655/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 59).

Art. 69. 1. Od wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego złożonego przed wniesieniem pisma wszczynającego postępowanie pobiera się czwartą część opłaty należnej od pozwu o to roszczenie.

2. Uiszczoną opłatę zalicza się na poczet opłaty od pisma wszczynającego postępowanie, jeżeli zostało wniesione w terminie przewidzianym do tego w przepisach o zabezpieczeniu. W przypadku oddalenia wniosku termin ten wynosi dwa tygodnie od dnia doręczenia postanowienia, a jeżeli postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia.”;

29) w art. 77:

a) w ust. 1 część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– pobiera się w kwocie 20 złotych za każde rozpoczęte 10 stron wydanego dokumentu.”;

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Opłatę od wniosku o wydanie na podstawie akt zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia pobiera się w kwocie 20 złotych za każdy wydany informatyczny nośnik danych.”;

c) uchyla się ust. 2;

30) po art. 77 dodaje się art. 77a w brzmieniu:

„Art. 77a. Nie pobiera się opłaty od pierwszego wniosku o wydanie na podstawie akt odpisu orzeczenia kończącego postępowanie z klauzulą wykonalności, złożonego przez stronę, która wszczęła postępowanie.”;

31) art. 78 otrzymuje brzmienie:

„Art. 78. Opłatę od wniosku o wydanie kopii dokumentu, znajdującego się w aktach sprawy, pobiera się w kwocie 20 złotych za każde rozpoczęte 20 stron wydanej kopii.”;

32) w art. 79:

a) w ust. 1 w pkt 2 uchyla się lit. c i d,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Opłatę zwracaną na podstawie ust. 1 pkt 1 lit. a, b i h, pkt 2 oraz pkt 3 lit. a, c i d obniża się o kwotę równą opłacie minimalnej.”;

33) w art. 80:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Nie zwraca się różnicy, jeżeli jest niższa niż koszt jej zwrotu.”,

b) uchyla się ust. 2;

34) po art. 80 dodaje się art. 80a w brzmieniu:

„Art. 80a. Zwrotów, o których mowa w art. 79 i art. 80, dokonuje sąd, przed którym sprawa toczyła się w pierwszej instancji, a sąd drugiej instancji – jeżeli opłatę pobrał. Jeżeli opłatę pobrał notariusz, zwrotu dokonuje sąd, który rozpoznawał wniosek w pierwszej instancji.”;

35) w art. 89 uchyla się ust. 4a i 4b;

36) po art. 89 dodaje się art. 89a–89d w brzmieniu:

„Art. 89a. 1. Jeżeli można oszacować przewidywany nakład pracy biegłego przy sporządzeniu opinii i przewidywaną wysokość wydatków przewodniczący zlecając biegłemu sporządzenie opinii może oznaczyć wysokość wynagrodzenia lub zwrotu wydatków.

2. W terminie tygodnia od dnia otrzymania zlecenia sporządzenia opinii biegły może zażądać wynagrodzenia lub zwrotu wydatków w innej wysokości. Jeżeli strony zgodzą się na żądanie biegłego i zostanie uiszczona odpowiednia zaliczka, przewodniczący zleci biegłemu sporządzenie opinii za wynagrodzeniem lub ze zwrotem wydatków żądanymi przez biegłego, a jeżeli nie – za wynagrodzeniem lub ze zwrotem wydatków ustalonymi zgodnie z art. 89.

3. Przyznając biegłemu wynagrodzenie lub zwrot wydatków sąd jest związany wysokością, na którą strony wyraziły zgodę na podstawie ust. 2.

Art. 89b. 1. Jeżeli okoliczności sprawy uzasadniają przewidywanie, że w przypadku ustalenia wynagrodzenia lub zwrotu wydatków biegłego zgodnie z art. 89 wystąpią trudności ze sprawnym przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego, a nie ma podstaw do oznaczenia wysokości wynagrodzenia lub zwrotu wydatków biegłego zgodnie z art. 89a, stosuje się przepisy ust. 2–4.

2. Zlecając biegłemu sporządzenie opinii przewodniczący może określić biegłemu termin do zgłoszenia żądania ustalenia wynagrodzenia lub zwrotu wydatków w określonej kwocie. Jeżeli strony zgodzą się na żądanie biegłego i zostanie uiszczona odpowiednia zaliczka, przewodniczący zleci biegłemu sporządzenie opinii za wynagrodzeniem lub ze zwrotem wydatków żądanymi przez biegłego, a jeżeli nie – za wynagrodzeniem lub ze zwrotem wydatków ustalonymi zgodnie z art. 89.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, przewodniczący ustala stosownie do obszerności materiału sprawy i stopnia jej zawilosci. Termin ten nie może być krótszy niż tydzień ani dłuższy niż miesiąc od dnia otrzymania zlecenia.

4. Przyznając biegłemu wynagrodzenie lub zwrot wydatków sąd jest związany wysokością, na którą strony wyraziły zgodę na podstawie ust. 2.

Art. 89c. 1. Jeżeli opinia jest nierzetelna lub została sporządzona lub złożona ze znacznym nieusprawiedliwionym opóźnieniem, wynagrodzenie lub zwrot wydatków ulega odpowiedniemu obniżeniu; w szczególnie rażących przypadkach sąd może odmówić przyznania wynagrodzenia lub zwrotu wydatków.

2. Jeżeli opinia jest fałszywa, wynagrodzenie ani zwrot wydatków nie przysługują.

Art. 89d. 1. Tłumaczowi powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych do wykonania tłumaczenia.

2. Wysokość wynagrodzenia i zwrotu wydatków tłumacza ustala się stosując odpowiednio przepisy o wynagrodzeniu i zwrocie wydatków biegłego.

3. Wysokość wynagrodzenia tłumacza przysięgłego ustala się według przepisów ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1326).”;

37) w art. 92:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wynagrodzenie oraz zwrot kosztów podróży, wydatków, utraconego zarobku lub dochodu przyznaje się na wniosek świadka, osoby towarzyszącej świadkowi, o której mowa w art. 88, biegłego lub tłumacza, a także strony lub osoby trzeciej uprawnionej do otrzymania należności.”,

- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Osobę uprawnioną do otrzymania należności, o której mowa w ust. 1, poucza się o prawie i sposobie złożenia wniosku o jej przyznanie oraz skutkach niezachowania terminu wskazanego w ust. 2.”;
- 38) w art. 93:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Należności, o których mowa w art. 92, ustala i przyznaje sąd albo referendarz sądowy.”;
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Przewodniczący może zarządzeniem w całości uwzględnić wniosek świadka o przyznanie każdej z należności, o których mowa w art. 85 i art. 86, jeżeli jego uwzględnienie nie pociągnie za sobą zobowiązania strony do uiszczenia dalszych kwot albo strona zgodziła się na pokrycie należności świadka w żądanej przez niego wysokości. Zarządzenie to nie podlega zaskarżeniu.”;
- c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Przyznaną należność należy wypłacić niezwłocznie. W przypadku niemożności niezwłocznej wypłaty należność przekazuje się przekazem pocztowym lub przelewem bankowym bez obciążania osoby, której ją przyznano, opłatą pocztową lub kosztami przelewu.”;
- 39) po art. 93 dodaje się art. 93a w brzmieniu:
„Art. 93a. Przepisy art. 92 oraz art. 93 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przyznawania należności mediatorowi w przypadku, o którym mowa w art. 183⁵ § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.”;
- 40) w art. 96 w ust. 1:
- a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) pracownik wnoszący powództwo, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 1 zdanie drugie, lub strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych”;
- b) w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu:
„14) strona w sprawach dotyczących wypłat oraz zwrotu należności powstałych w wyniku realizacji przepisów z zakresu ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.”;
- 41) w art. 102 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.”;
- 42) w art. 103 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:
„2. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do spółki handlowej, której jedynym wspólnikiem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa.”.
- Art. 5.** W ustawie z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 573) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) art. 7 otrzymuje brzmienie:
„Art. 7. 1. Posiedzenie przygotowawcze można przeprowadzić także przed wezwaniem pozwanego do wniesienia odpowiedzi na pozew.
2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, aby w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla ustalenia dopuszczalności postępowania grupowego – pod rygorem utraty prawa do ich powołania w toku dalszego postępowania.”;
- 2) w art. 8 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Na postanowienie w przedmiocie kaucji przysługuje zażalenie do innego składu tego samego sądu.”;

- 3) w art. 10:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Po wysłuchaniu stron sąd rozstrzyga o dopuszczalności postępowania grupowego. Sąd odrzuca pozew, jeżeli sprawa nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu grupowym. W przeciwnym przypadku sąd wydaje postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym.”
- b) uchyla się ust. 1a;
- 4) art. 15 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 15. Po upływie terminu wyznaczonego w ogłoszeniu o wszczęciu postępowania grupowego, a jeżeli zaniechano tego ogłoszenia – po uprawomocnieniu się postanowienia o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym przewodniczący wyznacza pozwanemu termin nie krótszy niż miesiąc do podniesienia zarzutów co do członkostwa określonych osób w grupie lub w podgrupach.”
- 5) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Po upływie terminu do podniesienia zarzutów, o których mowa w art. 15, sąd wydaje postanowienie co do składu grupy.”
- 6) w art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Na wniosek więcej niż połowy członków grupy sąd może dokonać zmiany reprezentanta grupy. Wniosek powinien wskazywać proponowanego reprezentanta grupy oraz zawierać jego oświadczenie o wyrażeniu zgody na bycie reprezentantem.”
- 7) w art. 21 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Wszyscy członkowie grupy lub podgrupy mogą także zostać wymienieni, wraz z ustaleniem kwot przypadających każdemu z nich, na liście stanowiącej załącznik do wyroku. W takim przypadku w wyroku należy powołać tę listę, a sama lista nie podlega odczytaniu.”
- 8) art. 22 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 22. Tytułem egzekucyjnym do prowadzenia egzekucji świadczenia pieniężnego przypadającego członkowi grupy lub podgrupy jest wyciąg z wyroku albo wyrok z wyciągiem z listy członków grupy lub podgrupy stanowiącej załącznik do wyroku, wskazujący w szczególności wysokość należnego mu świadczenia.”
- 9) w art. 24 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. W zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z wyłączeniem art. 8, art. 117–124, art. 194–196, art. 204, art. 205, art. 205³ § 2 i 5 oraz art. 425–505¹⁴.”
- Art. 6.** W ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311 i 1513 oraz z 2016 r. poz. 178, 394, 615 i 1358) uchyla się art. 20.
- Art. 7.** W ustawie z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. poz. 770 i 2244) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) koszty przejazdu poza miejscowość, która jest siedzibą kancelarii komorniczej oraz zryczałtowane koszty przejazdu w granicach tej miejscowości;”
- 2) w art. 14 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się w sprawach o egzekucję lub wykonanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia świadczeń alimentacyjnych lub rent mających charakter alimentów oraz w sprawach o egzekucję lub wykonanie zabezpieczenia roszczenia niezwiązanego z wykonywaniem działalności gospodarczej wszczętych na wniosek Skarbu Państwa, w tym na polecenie sądu lub prokuratora. W sprawach tych przedstawianie dokumentów i udzielanie informacji jest nieodpłatne.”
- 3) w art. 15 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Komornikowi przysługują zwrot zryczałtowanych kosztów dojazdu w granicach miejscowości będącej siedzibą kancelarii komornika w wysokości 20 złotych, jeżeli odległość między siedzibą kancelarii a miejscem czynności przekracza 10 km. Przy ustalaniu odległości bierze się pod uwagę najkrótszą drogę dojazdu samochodem.”

4) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. 1. Opłata stała od zlecenia sądu albo wniosku powoda o bezpośrednie i osobiste doręczenie pism w sposób przewidziany w art. 3 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. poz. 771, z późn. zm.³⁾) wynosi 60 złotych. Opłatę pobiera się za doręczenie na jeden adres oznaczonego pisma w sprawie, niezależnie od liczby adresatów tego pisma tam zamieszkałych i liczby podjętych prób doręczenia.

2. Opłata stała od wniosku o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1a ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, wynosi 40 złotych.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. poz. 771, 1443, 1669 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 55 i 730) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) w ust. 4:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) na zlecenie sądu albo wniosek powoda zobowiązanego przez sąd na podstawie art. 139¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego – osobiście doręcza bezpośrednio adresatowi zawiadomienia sądowe, pisma procesowe oraz inne dokumenty sądowe za potwierdzeniem odbioru i oznaczeniem daty, albo stwierdza, że adresat pod podanym adresem nie zamieszkuje;”

– po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) na zlecenie podmiotu, o którym mowa w pkt 1, podejmuje czynności zmierzające do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata;”

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Czynności sądu, o których mowa w ust. 5, może wykonywać także referendarz sądowy.”;

2) po art. 3 dodaje się art. 3a i art. 3b w brzmieniu:

„Art. 3a. 1. Doręczenia, o którym mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1, komornik dokonuje w terminie 14 dni od dnia otrzymania zlecenia.

2. Jeżeli adresata nie zastano przy próbie doręczenia, komornik ustala, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. W tym celu komornik może żądać niezbędnych informacji od podmiotów wymienionych w art. 761 § 1¹ pkt 13 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego pod rygorem przewidzianym w art. 762 tej ustawy. Treść dokonanych ustaleń komornik wciąga do protokołu, do którego przepis art. 809 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

3. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami komornika adresat zamieszkuje pod podanym adresem, w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma w kancelarii komornika oraz pouczeniem, że należy je odebrać w terminie 14 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Jeżeli pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika adresata, o możliwości odbioru pisma poucza się dodatkowo tego domownika. W przypadku bezskutecznego upływu terminu do odbioru pisma, pismo uważa się za doręczone w ostatnim dniu tego terminu, a komornik zwraca pismo podmiotowi zlecającemu doręczenie informując go o dokonanych ustaleniach oraz o dacie doręczenia.

4. Jeżeli próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami komornika adresat nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, komornik zwraca pismo podmiotowi zlecającemu doręczenie informując go o dokonanych ustaleniach. To samo dotyczy przypadku, gdy komornikowi mimo podjęcia wymaganych czynności nie udało się ustalić, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 3 i 4, komornik udziela podmiotowi zlecającemu informacji o dokonanych ustaleniach przez nadesłanie kopii protokołu.

Art. 3b. W przypadku zwrotu przez komornika pisma, o którym mowa w art. 3a ust. 4, podmiot zlecający może wystąpić do tego komornika z wnioskiem o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata. W tym celu komornik może żądać niezbędnych informacji od podmiotów wymienionych w art. 761 § 1¹ pkt 3–6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.”;

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1443, 1669 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 55, 730 i 1469.

3) w art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Komornik nie może odmówić wykonania czynności, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1 i 2, jeżeli jest właściwy do ich podjęcia i zostały one zlecone przez sąd, prokuratora, albo osobę zobowiązaną przez sąd do złożenia wniosku.”;

4) w art. 28 po wyrazach „art. 3 ust. 3” dodaje się wyrazy „i ust. 4 pkt 1”;

5) w art. 98 w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Przepis art. 28 stosuje się odpowiednio.”;

6) w art. 138 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przepis art. 28 stosuje się odpowiednio do asesora, któremu udzielono zlecenia.”;

7) w art. 153 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Po upływie 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy o pracę pracownik kancelarii może zostać upoważniony na piśmie przez komornika do samodzielnego dokonywania czynności, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1, przy czym czynności te nie mogą się wiązać z zastosowaniem środków przymusu. Upoważnić można tylko pracownika, który nie był skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

1b. Wykonując czynności, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1, pracownik ma prawo legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości.”.

Art. 9. 1. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc czynności dokonane zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym.

2. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy:

1) do wniosków o wyłączenie sędziego złożonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 53¹ ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym,

2) stosuje się przepis art. 130³ § 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym

– do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

4. Do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

5. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, które pozostawały zawieszony w dniu jej wejścia w życie, sąd umarza postępowanie zawieszony:

1) z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy,

2) na zgodny wniosek stron lub na wniosek spadkobiercy, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy

– przy czym, jeżeli umorzenie postępowania na podstawie art. 182 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym byłoby dopuszczalne wcześniej, stosuje się przepisy dotychczasowe.

6. Przepisy art. 98 § 1¹ i 1² oraz art. 103 § 3 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się w postępowaniach wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 10. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, które na podstawie ustaw zmienianych w art. 1 i art. 3, w brzmieniu dotychczasowym podlegałyby rozpoznaniu w postępowaniu w sprawach gospodarczych, nie stosuje się przepisów o tym postępowaniu. Właściwy do rozpoznania takich spraw pozostaje sąd właściwy według przepisów dotychczasowych.

Art. 11. 1. Sprawy:

1) w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym,

2) wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawane w postępowaniu nakazowym,

3) wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawane w elektronicznym postępowaniu upominawczym

– do czasu zakończenia postępowania w danej instancji podlegają rozpoznaniu zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym.

2. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, w których powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty wyłącznie na podstawie dokumentów określonych w art. 485 § 3 ustawy zmienianej w art. 1:

- 1) przyjmuje się, że nie ma podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym,
- 2) nieprawomocny nakaz zapłaty sąd z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę w dalszym ciągu z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym,
- 3) nieprawomocny wyrok, mocą którego choćby w części utrzymano w mocy nakaz zapłaty, jak również ten nakaz zapłaty w części, która podlegała rozpoznaniu, sąd pierwszej instancji z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę ponownie z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym,
- 4) nieprawomocny wyrok, mocą którego choćby w części utrzymano w mocy nakaz zapłaty, a od którego wniesiono apelację, jak również ten nakaz zapłaty w części, która podlegała rozpoznaniu, sąd odwoławczy z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym

– przy czym do czasu zakończenia postępowania w pierwszej instancji sprawę rozpoznaje się według przepisów, w brzmieniu dotychczasowym, z tym że postanowienia, o których mowa w pkt 2–4, mogą zostać wydane na posiedzeniu niejawnym.

Art. 12. W elektronicznym postępowaniu upominawczym w okresie 3 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) przepisy art. 126 § 1 i 1¹, art. 497¹–499 i art. 502–505 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się w brzmieniu dotychczasowym;
- 2) przepisów art. 480¹–480⁴ ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się;
- 3) opłaty ustala się i pobiera zgodnie z przepisami ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 13. Sprawy o roszczenia z tytułu niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza kwoty określonej w art. 505¹ § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 14. Przepisy art. 50 § 3, art. 52 § 3 i art. 132 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311 i 1513 oraz z 2016 r. poz. 178, 394, 615 i 1358), stosuje się także w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Art. 15. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się wyłącznie do:

- 1) pism i wniosków podlegających opłacie, wnoszonych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 2) wydatków powstałych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 16. Traci moc ustawa z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 723).

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 6, 7, 20, 22, 30, 34, 44, 46, 47, 52–59, 66, 85, 94, 118, 119, 121–123, 125, 151–153, 155, pkt 157 lit. c, 158, 166–168, 170–173, pkt 187 lit. b, pkt 211 lit. a, 223, 224, 226–228, 230–233, art. 4, art. 5 pkt 7 i 8 oraz art. 6, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 2, który wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 1 pkt 198–202, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*